

INSTITUT ZA ONKOLOGIJU I RADIOLOGIJU SRBIJE

**PROTOKOL ZDRAVSTVENE NEGE U
ONKOLOGIJI**

**INSTITUT ZA ONKOLOGIJU I RADIOLOGIJU
SRBIJE**

**DIREKTOR
NS DR SCI. MED. NIKOLA MITROVIĆ**

**DIREKTOR ZDRAVSTVENE NEGE
MR SCI.MED. LJILJANA MILOVIĆ**

BEOGRAD, 1999

Autori:

Živanović Rada	Milović Ljiljana
Živković Mira	Mirković Verica
Živković Rada	Mitrović Jasmina
Djurdjević Ana	Nešić Radmila
Djurdjević Tatjana	Nikolić Svetlana
Aćimović Brankica	Pavlović Danica
Jakšić Ljiljana	Pavlović Ljiljana
Jelečanin Dušanka	Popović Zorica
Kerkez Vera	Rebić Jasmina
Kodžoperić Vesna	Ristić Dušanka
Martinović Bosa	Sokor Milijana
Matić Branka	Strelić Jadranka
Menić Smilja	Vujadinović Stojka
Mihajlović Živadinka	Vujičić Vera
Mihalović Zorica	

Urednik

Djurdjević Ana

Tehnički urednik

Djordjević Sladjana

Recenzenti

Milović Ljiljana
Nikolić Svetlana
Jelečanin Dušanka
Djurdjević Ana

SADRŽAJ

U V O D	6
I FAZE PROCESA ZDRAVSTVENE NEGE	8
I.1. Prikupljanje podataka.....	8
I.2. Utvrđivanje stanja i potreba za zdravstvenom negom.....	9
I.3. Planiranje zdravstvene nege	10
I.4. Sprovođenje plana zdravstvene nege.....	11
I.5. Evaluacija zdravstvene nege.....	12
II PRIJEM PACIJENATA NA LEČENJE	13
II.1. Komunikacija sa pacijentom pri prvom pregledu.....	13
II.2. Prijem pacijenata na hospitalno lečenje.....	15
II.3. Prihvat i smeštaj pacijenta na lečenje.....	17
III ZDRAVSTVENA NEGA U HIRURGIJI	18
III.1. Pružanje psihološke podrške pre hirurške intervencije.....	18
III.2. Preoperativna priprema pacijenta.....	19
III.3. Postupak sa pacijentom u Dnevnoj hirurškoj bolnici.....	21
III.4. Prihvatanje pacijenta u operacionoj sali.....	22
III.5. Postupak medicinske sestre - instrumentarke u toku operativnog zahvata.....	23
III.6. Postupak pripravne medicinske sestre - instrumentarke u toku hitne hirurške intervencije.....	24
III.7. Rana postoperativna reanimacija pacijenta.....	25
III.8. Kontrola zavoja, drenažnog sadržaja i previjanje.....	27
III.9. Tretman egzulcerisane rane.....	29
III.10. Tretman pacijenta kod primene (IACTH).....	31
III.11. Edukacija pacijenta sa kolostomom.....	33
III.12. Rehabilitacioni postupci nakon mastektomije.....	35
III.13. Uzimanje uzoraka materijala iz operacione sale, vazduha i briseva ruku, za bakteriološku kontrolu.....	36
IV ZDRAVSTVENA NEGA U RADIOTERAPIJI	37
IV.1. Edukacija pacijenata o primeni radioterapije.....	37
IV.2. Postupak sa pacijentom pri planiranju radioterapije.....	38

IV.3.	Edukacija pacijenata o nezi zračnog polja.....	39
IV.4.	Nega kože zračnog polja	40
IV.5.	Edukacija pacijenata o nezi sluzokože usne duplje u toku radioterapije	41
IV.6.	Nega sluzokože usne duplje u toku radioterapije	42
IV.7.	Tretman pacijenata sa metastatskim promenama na kostima	43
IV.8.	Nega pacijenata sa traheostomom	45
IV.9.	Nega pacijenata sa gastrostomom	47
IV.10.	Prevenција dekubitusa	49
IV.11.	Tretman pacijenata sa edemom mozga.....	50
IV.12.	Tretman pacijenata sa obilnim vaginalnim krvarenjem.....	52
IV.13.	Tretman pacijenata sa radioepitelitom vulve i vagine	54
IV.14.	Tretman pacijenata sa plasiranom perkutanom nefrostomom	56
IV.15.	Tretman pacijenata sa iradiacionim kolitisom	58
IV.16.	Tretman pacijenata na konzervativnom razrešavanju ileusa	60
IV.17.	Postupci medicinskih sestara u toku sprovođenja brahiterapije	62
IV.18.	Postupci sa pacijentom u dnevnoj bolnici radioterapije	63
IV.19.	Lumbalna punkcija	64
V	ZDRAVSTVENA NEGA U HEMIOTERAPIJI.....	65
V.1.	Priprema pacijenata za primenu hemioterapije u dnevnoj bolnici.....	65
V.2.	Edukacija pacijenata o primeni hemioterapije.....	66
V.3.	Edukacija pacijenata sa anemijom.....	67
V.4.	Postupak sa pacijentima u neutropeniji.....	68
V.5.	Postupak sa pacijentima u trombocitopeniji.....	69
V.6.	Nega pacijenata sa stomatitisom.....	70
V.7.	Postupci sa pacijentom kod primene kardiotoksičnih lekova.....	71
V.8.	Nega pacijenata sa disajnim smetnjama.....	72
V.9.	Nega pacijenata sa krvarenjem	73
V.10.	Nega pacijenata sa dijarejom	74
V.11.	Nega pacijenata sa opstipacijom.....	75
V.12.	Ishrana pacijenata u toku i nakon hemioterapije	76
V.13.	Nega pacijenata sa urinarnim smetnjama.....	77
V.14.	Edukacija pacijenata sa seksualnim smetnjama.....	78
V.15.	Nega pacijenata sa dekubitalnom ranom	79
V.16.	Postupak sa pacijentom sa oštećenjem celovitosti kože	80

V.17.	Primena ledene kape kod pacijenata u toku hemioterapije	81
V.18.	Održavanje centralnog venskog katetera i njegova kontrola	82
V.19.	Pleuralna punkcija	83
V.20.	Sternalna punkcija	84
V.21.	Abdominalna punkcija	85
V.22.	Punkcija limfne žlezde.....	86
VI	OTPUST PACIJENATA.....	87
VI.1.	Otpust pacijenta sa stacionarnog odeljenja	87
V.2.	Edukacija pacijenata i članova porodice prilikom kontrolnih pregleda.....	88

U V O D

Praksa sestrinstva u onkologiji označava izvodjenje profesionalnih usluga koje zahtevaju specijalističko znanje iz oblasti onkologije uz sestrinsku teoriju kao osnovu za procenu, sestrinsku dijagnozu, planiranje, intervenciju i evaluaciju od prevencije i detekcije do rehabilitacije, kontinuirane zdravstvene nege i edukacije pacijenata i porodice.

Zdravstvena nega u onkologiji predstavlja veliki izazov za medicinske sestre/tehničare gde oni daju svoj veliki doprinos u primeni procesa zdravstvene nege čijom se doslednom realizacijom postiže organizovana, sistematska, individualna i kontinuirana zdravstvena nega, a sve u cilju boljeg kvaliteta života obolelih od malignih bolesti.

Uslov za ovakav rad zahteva doslednu primenu procesa zdravstvene nege u onkologiji i korišćenje početnih standarda koji omogućavaju bolju sestrinsku praksu, kvalitetniju zdravstvenu negu i odgovornost svake medicinske sestre - tehničara da bi se postigao ovaj cilj, grupa sestara razradila je početne standarde zdravstvene nege u svim granama onkologije i to od prijema do otpusta i uspostavljanja kontinuirane zdravstvene nege. Poseban značaj je dat u sprovođenju edukacije pacijenata i porodice gde medicinske sestre - u multidisciplinarnom timu imaju novu redefinisano ulogu u promociji i unapređenju zdravlja, kao i davanju uputstava pacijentima i porodici za nastavak lečenja u kućnim uslovima, a time obezbeđuju kontinuiranu zdravstvenu negu .

Standardi zdravstvene nege u onkologiji su pokušaj sestara da se proces zdravstvene nege koji je razradjen i prihvaćen pre 15 godina kao nova metoda rada, razradi, primeni kroz aktuelne i potencijalne probleme identifikovane kao sestrinske dijagnoze uz korišćenje

nomenklature koju je razvila North American Nursing Diagnosis Association (NANDA) i (EONS) Evropsko udruženje sestara u onkologiji. Kolaborativni problemi su izraženi kada intervencije proizilaze iz medicinskog plana nege.

Plan zdravstvene nege i sprovođenje plana zahtevaju timski rad i individualnost za svakog pacijenta po na osob, a sestrinske intervencije i evaluacija čine takodje korake u sprovođenju procesa zdravstvene nege.

Ova početna iskustva sestara u onkologiji su pokušaj za obezbeđivanje adekvatne zdravstvene nege, bolje sestrinske prakse i početna iskustva za merenje kvaliteta uz stalno dopunjavanje novih standarda proverenih u sestrinskoj praksi.

Mr Sci Ljiljana Milović

I FAZE PROCESA ZDRAVSTVENE NEGE

I.1. PRIKUPLJANJE PODATAKA

Kriterijum:

- *utvrđivanje potrebe za zdravstvenom negom.*

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Obavlja razgovor sa pacijentom i njegovom porodicom;
- 1.2. Procenjuje nivo komunikacija, običaje i navike;
- 1.3. Vršiti fizikalnu procenu i utvrđuje funkcionalni status;
- 1.4. Procenjuje psihološke, duhovne i socijalne komponente zdravlja;
- 1.5. Procenjuje nivo znanja o bolesti;
- 1.6. Pravi uvid u medicinsku dokumentaciju.

I.2. UTVRDJIVANJE STANJA I POTREBA ZA ZDRAVSTVENOM NEGOM

Kriterijum:

- ◆ potreba za obezbedjivanjem adekvatne zdravstvene nege.

Kadrovski normativ

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje prikupljene podatke;
- 1.2. Identifikuje aktuelne i potencijalne probleme i nezadovoljene ljudske potrebe;
- 1.3. Odredjuje prioritete u zdravstvenoj nezi;
- 1.4. Proverava sa pacijentom probleme koji su identifikovani i redosled njihovog rešavanja;
- 1.5. Dokumentuje identifikovane probleme i potrebe za zdravstvenom negom.

I.3. PLANIRANJE ZDRAVSTVENE NEGE

Kriterijum:

- ◆ potreba za sprečavanjem ili rešavanjem identifikovanih zdravstvenih problema.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Odlučuje sa pacijentom o postavljanju ciljeva;
- 1.2. Određuje prioritete;
- 1.3. Razgovara o planu nege sa pacijentom;
- 1.4. Izradjuje plan pojedinačnih aktivnosti;
- 1.5. Uspostavlja komunikaciju sa ostalim članovima tima radi upoznavanja sa planom zdravstvene nege;
- 1.6. Dokumentuje plan zdravstvene nege.

I.4. SPROVODJENJE PLANA ZDRAVSTVENE NEGE

Kriterijum:

- ◆ potreba za adekvatnim pružanjem zdravstvene nege.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standardi pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra:

- 1.1. Koordinira sprovođenjem zdravstvene nege prema usaglašenom planu;
- 1.2. Prilagodjava plan zdravstvene nege redosledu postupaka i stepenu hitnosti;
- 1.3. Kontroliše sprovođenje odredjenih aktivnosti, ostvarivanje postavljenih ciljeva i njihovo dokumentovanje;
- 1.4. Koordinira radom tima za zdravstvenu negu;
- 1.5. Sprovodi specifične sestrinske intervencije iz svog domena;
- 1.6. Evaluira sprovedene aktivnosti zdravstvene nege;
- 1.7. Sprovodi korektivne mere u slučaju nerealizovanih aktivnosti iz plana zdravstvene nege.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi planirane aktivnosti po utvrdjenom prioritetu iz svog domena;
- 2.2. Vršiti nadzor nad pacijentom koji samostalno sprovodi odredjene aktivnosti;
- 2.3. Evidentira izvršene aktivnosti;
- 2.4. Evidentira i izvršene neplanirane aktivnosti;
- 2.5. Evidentira neizvršene a planirane intervencije.

I.5. EVALUACIJA ZDRAVSTVENE NEGE

Kriterijumi:

- ◆ potreba za proverom pravilne procene stanja i potreba,
- ◆ potreba za proverom pravilnog rukovodjenja u pružanju zdravstvene nege,
- ◆ potreba za proverom postignutih ciljeva u zdravstvenoj nezi.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Vrednuje rezultate zdravstvene nege preme postavljenim ciljevima;
- 1.2. Vrednuje efikasnost planiranih sestrinskih intervencija;
- 1.3. Sprovodi dalju procenu i planiranje kod nepostignutih ciljeva u zdravstvenoj nezi;
- 1.4. Sistematski analizira faze procesa i modifikuje plan zdravstvene nege,
- 1.5. Dokumentuje iskazanu evaluaciju;
- 1.6. Uspostavlja kontinuitet zdravstvene nege.

II PRIJEM PACIJENATA NA LEČENJE

II.1. KOMUNIKACIJA SA PACIJENTOM PRI PRVOM PREGLEDU

Kriterijumi:

- ◆ potreba za prihvatanjem i podrškom,
- ◆ nedovoljno znanje o pregledu,
- ◆ strah.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar -1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Upoznaje se sa pacijentom;
- 1.2. Pacijenta oslovljava punim imenom;
- 1.3. Preuzima dokumentaciju;
- 1.4. Procenjuje nivo informisanosti pacijenta;
- 1.5. Registruje fizičke nedostatke, smetnje ili oštećenja;
- 1.6. Registruje poremećaje ponašanja;
- 1.7. Registruje kvalitet percepcije vida i sluha;
- 1.8. Prilagodjava komunikaciju poremećajima ukoliko postoje;
- 1.9. Vršiti procenu subjektivnog i objektivnog stanja pacijenta;
- 1.10. Prema stepenu hitnosti vrši trijažu pacijenata;
- 1.11. Daje nalog naposrednim izvršiocima;
- 1.12. Daje informacije o tome u kojoj ambulanti će biti obavljen pregled;
- 1.13. Saopštava puno ime i prezime doktora koji će obaviti pregled;
- 1.14. Daje informaciju o dužini čekanja;
- 1.15. Procenjuje nivo straha;
- 1.17. Daje emocionalnu podršku pacijentu;
- 1.18. Savetuje da u toku čekanja racionalano kupira vreme (čitanje brošura, razgledanje plakata, gledanje video kasete);
- 1.19. Prati ponašanje pacijenta u čekaonici;
- 1.20. Procenjuje potrebu za hitnim obavljanjem pregleda;
- 1.21. Informiše pacijenta o terminu sledećeg pregleda;

1.22. Evaluira uspešnost komunikacija na osnovu Knjige primedbi i sugestija pacijenata.

2. Medicinska sestra/tehničar

2.1. Upoznaje se sa pacijentom;

2.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta

2.3. Procenjuje nivo straha;

2.4. Daje emocionalnu podršku pacijentu;

2.5. Pomaže pri pripremi za pregled dajući instrukcije o istom;

2.6. Asistira doktoru prilikom pregleda;

2.7. Daje informaciju o mestu i načinu dijagnostičkih pregleda;

2.8. Informiše pacijenta o terminu kontrolnog pregleda.

II.2. PRIJEM PACIJENATA NA HOSPITALNO LEČENJE

Kriterijumi:

- ◆ potreba za primenom specifičnog lečenja po konzilijarnoj odluci,
- ◆ urgentna stanja u onkologiji.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 2

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom i pratiocem;
- 1.2. Pruža emocionalnu podršku;
- 1.3. Objašnjava neophodnost hospitalizacije;
- 1.4. Otvara listu sestrinske anamneze;
- 1.5. Kontroliše promene na koži, vidljivoj sluzokoži i kosmatim delovima tela;
- 1.6. Pravi plan sanitarne obrade;
- 1.7. Daje nalog naposrednim izvršiocima zdravstvene nege;
- 1.8. Vršiti kontrolu nad izvršenim aktivnostima;
- 1.9. Po nalogu doktora sprovodi urgentnu terapiju;
- 1.10. Evaluira izvršene aktivnosti i evidentira u Listu zdravstvene nege.

2. Medicinska sestra/tehničar

- 2.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom i pratiocem;
- 2.2. Pruža emocionalnu podršku;
- 2.3. Proverava identitet pacijenta;
- 2.4. Proverava listu zakazanih pacijenata;
- 2.5. Proverava dokumentaciju;
- 2.6. Daje informacije o odeljenju u kojem će pacijent biti smešten;
- 2.7. Daje informacije o kućnom redu IORS-a;
- 2.8. Daje pismene informacije pacijentu i pratiocu o specifičnosti kućnog reda;
- 2.9. Po nalogu Više medicinske sestre vrši sanitarnu obradu pacijenta po Planu zdravstvene nege;
- 2.10. Pomaže pri presvlačenju pacijenta u propisanu bolničku odeću;
- 2.11. Meri telesnu težinu i visinu;

- 2.12. Kontroliše lične stvari koje pacijent donosi sa sobom;
- 2.13. Prilaže dokumentaciju u Istoriju bolesti;
- 2.14. Evidentira podatke o prijemu u Knjigu dnevne evidencije prijema;
- 2.15. Asisitira doktoru pri pregledu pacijenta;
- 2.16. Asisitira VMS pri sprovođenju urgentne terapije;
- 2.17. Prati pacijenta do službe/odeljenja u kome se sprovodi lečenje;
- 2.18. Upoznaje pacijenta sa glavnom medicinskom sestrom službe/odeljenja koja prihvata pacijenta i dokumentaciju;

II.3 PRIHVAT I SME[TAJ PACIJENATA NA STACIONARNO LEČENJE

Kriterijum:

- ◆ potreba za zdravstvenom negom i lečenjem

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Prihvata pacijenta iz ambulante prijema;
 - 1.2. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
 - 1.3. Proverava medicinsku dokumentaciju, uvodi podatke o pacijentu u Knjigu evidencije hospitalnih pacijenata;
 - 1.4. Obaveštava šefa odseka i po njegovom nalogu pacijenta predaje sobnoj medicinskoj sestri;
 - 1.5. Otvara liste (terapijska i lista zdravstvene nege);
 - 1.6. Procenjuje stanje i potrebe pacijenta;
 - 1.7. Pravi plan zdravstvene nege;
 - 1.8. Uspostavlja komunikaciju sa članovima porodice:
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Uvodi pacijenta u bolesničku sobu i upoznaje ga sa ostalim pacijentima u toj sobi (smešta u nameštenu postelju nepokretne pacijente);
 - 2.2. Pomaže pacijentu da smesti lične stvari u natkasnu (prema potrebi);
 - 2.3. Meri vitalne znake (TA, puls, T⁰C, EKG);
 - 2.4. Upoznaje pacijenata sa kućnim redom odeljenja;
 - 2.5. Daje pacijentu informacije kome može da se obrati ukoliko ima primedbe ili sugestije.

III. ZDRAVSTVENA NEGA U HIRURGIJI

III.1. PRUŽANJE PSIHOLOŠKE PODRŠKE PRE HIRURŠKE INTERVENCIJE

Kriterijumi:

- ◆ strah od hirurške intervencije,
- ◆ strah od ishoda hirurške intervencije,
- ◆ nedostatak znanja o hirurškoj intervenciji.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra-tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje prisustvo straha i uznemirenosti;
- 1.3. Uspostavlja kontakt sa članovima porodice (bračni partner, deca, roditelji);
- 1.4. Procenjuje da li pacijent dolazi iz stabilne porodične sredine i da li očekuje podršku od članova porodice;
- 1.5. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.6. Podstiče iskazivanje osećanja i identifikuje glavni uzrok straha;
- 1.7. Obezbedjuje prijatnu atmosferu u bolesničkoj sobi;
- 1.8. Objašnjava neophodnost predstojeće hirurške intervencije;
- 1.9. Obezbedjuje štampani materijal i brošure izdanje Društva Srbije za borbu protiv raka;
- 1.10. Primenjuje ordiniranu terapiju;
- 1.11. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.

III.2. PREOPERATIVNA PRIPREMA PACIJENTA

Kriterijum:

- ◆ potreba za hirurškom intervencijijom.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom i informiše ga o predstojećim intervencijama
- 1.2. Procenjuje stanje pacijenta
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege
- 1.4. Uzima krv za biohemijske i hematološke analize i dostavlja rezultate hirurgu, anesteziologu;
- 1.5. Uzima krv za određivanje krvne grupe, Rh faktora i trebuje krv uz zahtev za rezervisanje krvi;
- 1.6. Plasira intravensku braunilu;
- 1.7. Primenjuje ordiniranu terapiju;
- 1.8. Vršiti nadzor nad dijetetskim režimom;
- 1.9. Plasira nazogastričnu sondu;
- 1.10. Plasira urinarni kateter;
- 1.11. Prati bilans tečnosti;
- 1.12. Daje naloge neposrednim izvršiocima zdravstvene nege;
- 1.13. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Kontrolise vitalne funkcije (TA, P, T^oC, D);
- 2.2. Vodi pacijenta na dijagnostičke preglede (rtg.dijagnostika endoskopski pregledi, CT, NMR);
- 2.3. Upoznaje pacijenta sa vrstom, načinom i položajem pri rektalnom pregledu;
- 2.4. Asistira doktoru pri izvodjenju rektalnog tušea;
- 2.5. Sprovodi higijenu i promenu položaja nepokretnog pacijenta u postelji;
- 2.6. Održava higijenu usne duplje;
- 2.7. Kontrolise ekskrete (želudačni sadržaj, diureza);

- 2.8. Prati i sprovodi ordiniranu terapiju;
- 2.9. Vodi listu bilansa tečnosti;
- 2.10. [alje uzeti materijal na analizu uz propratnu dokumentaciju;
- 2.11. Rasprema upotrebljani materijal;
- 2.12. Daje nalog za brijanje i vrši kontrolu operativnog polja;
- 2.13. Daje evakoklizmu;
- 2.14. Vrši vaginalno ispiranje;
- 2.15. Bandažira ekstremitete (stavlja elastični zavoj na donje ekstremitete);
- 2.16. Prati pacijenta do operacione sale;
- 2.17. Evidentira realizaciju plana u listu zdravstvene nege.

III.3. POSTUPAK SA PACIJENTOM U DNEVNOJ HIRURŠKOJ BOLNICI

Kriterijum:

- ◆ planirana hirurška intervencija

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - 1
2. medicinska sestra/tehničar- instrumentarka cirkularna - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra - instrumentarka:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 1.2. Proverava dokumentaciju, identifikuje ga;
- 1.3. Procenjuje stanje pacijenta;
- 1.4. Planira aktivnosti;
- 1.5. Upoznaje pacijenta sa osnovnim postupcima koji će se obaviti;
- 1.6. Daje nalog za pripremu (brijanje) regije predviđene za hiruršku intervenciju;
- 1.7. Odvodi pacijenta do OP sale;
- 1.8. Vodi dokumentaciju (knjiga zakazivanja, operacioni protokol, lista za patohistološki pregled i knjiga EX TEMPORE analiza);

2. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka cirkularna:

- 2.1. Prihvata pacijenta i identifikuje ga;
- 2.2. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj na OP sto uz fiksaciju kožnim kaiševima;
- 2.3. Postavlja (po potrebi) neutralnu elektrodu ETK;
- 2.4. Centrira operacioni reflektor;
- 2.5. Kontroliše i vodi dokumentaciju (evidentira vrstu preparata i ime i prezime pacijenta za EX TEMPORE tj. standardni HP pregled).

III.4. PRIHVATANJE PACIJENTA U OPERACIONOJ SALI

Kriterijum:

- ◆ planirana hirurška intervencija

Kadrovski normativ:

1. medicinska sestra/tehničar - instrumetarka - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka:

- 1.1. Prihvata pacijenta i identifikuje ga pri ulasku u operacionu salu;
- 1.2. Kontrolise regiju predvidjenu za operaciju (da li je obrijana, postoji li infekcija kože);
- 1.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj na operacioni sto uz fiksaciju kožnim kaiševima;
- 1.4. Postavlja neutralnu elektrodu elektrotermokautera;
- 1.5. Centrira operacioni reflektor (glavni i pomoćni);
- 1.6. Kontrolise i vodi dokumentaciju (uput za patohistološki pregled, knjiga EX TEMPORE preparata, knjiga standardnih preparata, dnevni operativni program).

III.5. POSTUPAK MEDICINSKE SESTRE/TEHNIČARA - INSTRUMENTARKE U TOKU OPERATIVNOG ZAHVATA

Kriterijum:

- ◆ planirani operativni zahvat.

Kadrovski normativ:

1. medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - oprana - 1
2. medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - cirkularna - 2.

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - oprana:
 - 1.1. Dodaje instrumente i tupfere za pripremu operativnog polja;
 - 1.2. Oblači članove hirurške ekipe;
 - 1.3. Dodaje komprese i čaršave za izolaciju operativnog polja;
 - 1.4. Dodaje instrumente u toku rada;
 - 1.5. Učestvuje kao ispomoć u toku izvođenja raznih operativnih radnji;
 - 1.6. Prihvata upotrebljene instrumente i održava ih;
 - 1.7. Aktivno učestvuje u radu sa elektrskalpelom i aspiratorom;
 - 1.8. Dodaje zavojni i drugi potreban materijal;
 - 1.9. Zbrinjava operativnu ranu.
2. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - cirkularna:
 - 2.1. Pomaže kod oblačenja članova hirurške ekipe;
 - 2.2. Učestvuje u pripremi operativnog polja;
 - 2.3. Aktivno prati operativni zahvat i dodaje potreban materijal;
 - 2.4. Priprema preparat (tkivo, sekret za histopatološku analizu);
 - 2.5. Vodi odgovarajuću dokumentaciju (uput za patohistološki pregled, knjiga EX TEMPORE preparata, knjiga standardnih preparata i dnevni operativni program).

III.5. POSTUPAK PRIPRAVNE MEDICINSKE SESTRE/TEHNIČARA - INSTRUMENTARKE U TOKU HITNE HIRURŠKE INTERVENCIJE

Kriterijum:

- ◆ akutna hirurška stanja.

Kadrovski normativ:

1. medicinska sestra instrumentarka -pripravna - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - pripravna:

- 1.1. Dolazi po pozivu;
- 1.2. Informiše se o vrsti hirurške intervencije;
- 1.3. Otključava operacioni blok, isključuje baktericidne lampe;
- 1.4. Unosi u salu materijal i set sa instrumentima;
- 1.5. Uključuje potrebne aparate (dijatermija, rešo, operaciona lampa, aspirator);
- 1.6. Prihvata pacijenta u operacionu salu;
- 1.7. Kontroliše regiju predviđenu za operaciju;
- 1.8. Obavlja hirurško pranje ruku i oblači se;
- 1.9. Priprema sto sa sterilnim materijalom i stočić za instrumentiranje;
- 1.10. Učestvuje u pripremi operativnog polja, oblači članove hirurške ekipe;
- 1.11. Instrumentira u toku operativnog zahvata;
- 1.12. Zbrinjava operativnu ranu;
- 1.13. Učestvuje u prenošenju operisanog pacijenta;
- 1.14. Odlaze sterilne konce, pere, dezinfikuje, broji i slaže instrumente u set;
- 1.15. Odlaze biološki materijal van operacionog bloka (prljavo rublje idr.);
- 1.16. Pere i dezinfikuje korišćene aparate (operacioni sto, dijatermija, rešo, aspirator, operacionu salu i ostale korišćene prostorije);
- 1.17. Priprema postojeći materijal za standardnu HP verifikaciju;
- 1.18. Vodi odgovarajuću dokumentaciju (uput za patohistološki pregled, knjiga standardnih preparata, operativni program i knjiga pripravnosti);
- 1.19. Uključuje baktericidnu lampu;
- 1.20. Zaključava operacionu salu.

III.6. RANA POSTOPERATIVNA REANIMACIJA PACIJENTA

Kriterijumi:

- ◆ poremećen nivo svesti,
- ◆ nepotpuno-nedovoljno disanje,
- ◆ deficit volumena tečnosti,
- ◆ poremećaj srčanog rada,
- ◆ smanjena pokretljivost.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra- tehničar:

1.1. Prihvata pacijenta sa odeljenja anestezije

1.2. Vršiti procenu stanja:

- svesti (sposobnost komuniciranja, prisustvo refleksa),
- ventilacije pluća (normalan ili neusklađen odnos udisaj-izdisaj, uznemirenost, cijanoza, tahikardija, osećaj kiseoničke gladi, ukočenost ili drhtanje ekstremiteta),
- turgor kože i sluzokože,
- vrednosti krvnog pritiska i pulsa);

1.3. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;

1.4. Pravi plan zdravstvene nege;

1.5. Sprovodi ranu psihofizičku rehabilitaciju:

- vežbe disanja;
- vežbe ruke i ramenog pojasa,
- vežbe donjih ekstremiteta,

1.6. Evaluira realizaciju plana zdravstvene nege.

2. Medicinska sestra-tehničar:

2.1. Priprema postelju za prihvatanje pacijenta;

2.2. Proverava i priprema aparate i potrošni materijal:

- aparat za aspiraciju i aspiracioni kateter,
- aparat za veštačku ventilaciju pluća, ambu balon, masku, ervej,
- aparat za oksigeno terapijom, masku ili nazalni kateter

- set za intubaciju (laringoskop, tubus, vodič za tubus, špric, špatula, flaster, papirna vata, bubrežnjak),
- aparat za merenje krvnog pritiska,
- aparat za EKG;

- 2.3. Prihvata pacijenta sa odeljenja anestezije na bolesničkom krevetu/kolicima;
- 2.4. Kontroliše zavoj i drenažne sadržaje (Redivak pumpica, drenažne kese);
- 2.5. Kontroliše vitalne funkcije;
- 2.6. Priključuje pacijenta na monitor;
- 2.7. Obezbeđuje nesmetanu prolaznost venskog puta;
- 2.8. Vodi listu bilansa tečnosti (satnu diurezu);
- 2.9. Izvodi asistirano disanje- Ambu balonom ili priključuje na aparat za kontrolisanu veštačku ventilaciju;
- 2.10. Aspirira sekret iz tubusa i usta;
- 2.11. Asistira anesteziologu pri ekstubaciji ili ekstubira u prisustvu dežurnog hirurga;
- 2.12. Rasprema upotrebljeni materijal za ekstubaciju;
- 2.13. Sprovodi i priprema ordiniranu parenteralnu terapiju (analgetike antibiotike);
- 2.14. Sprovodi ranu psihofizičku rehabilitaciju: rano ustajanje i održavanje lične higijene;
- 2.15. Evidentira u listu reanimacije i listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

III.7. KONTROLA ZAVOJA, DRENAŽNOG SADRŽAJA I PREVIJANJA

Kriterijum:

- ◆ potreba za aseptičnim održavanjem rane
- ◆ potreba za dobrim funkcionisanjem drenažnog sistema

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.3. Vršiti kontrolu zavoja, količine dreniranog sadržaja;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Popunjava uput za bakteriološku kontrolu brisa rane, šalje Gradskom zavodu na pregled, brine se o prikupljanju rezultata i o istom obaveštava doktora;
- 1.6. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Vršiti permanentnu kontrolu drenažnog sadržaja (boja, količina, miris - prema uputstvu);
- 2.2. Pomaže pacijentu da zauzme odgovarajući položaj pri previjanju;
- 2.3. Asistira doktoru pri previjanju u aseptičnom previjalištu;
- 2.4. Priprema materijal:
 - kaseta sa sterilnim instrumentima,
 - doboš sa sterilnom gazom i tupferima,
 - dezinfekciona sredstva (benzin, alkohol, povidon jodid, hidrogen, sol. 0,9% NaCl, sol Rivanol),
 - sterilne epruvete za uzimanje brisa na bakteriološki pregled,
 - flaster i bubrežnjak;
- 2.5. Asistira doktoru pri uzimanju brisa rane, i upisuje ime i prezime pacijenta na epruvetu;

- 2.6. Pre pokriva operativnu ranu i dren, flasterom fiksira gazu i zbrinjava pacijenta;
- 2.7. Rasprema upotrebljeni materijal;
- 2.8. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane intervencije.

III.8. TRETMAN EGZULCERISANE RANE

Kriterijumi:

- ◇ oštećeni integritet tkiva,
- ◇ mogućnost širenja infekcije,
- ◇ mogućnost profuznih krvavljenja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.2. Procenjuje lokalne promene;
- 1.3. Procenjuje nivo informisanosti;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Popunjava uput za bakteriološku kontrolu brisa rane, šalje gradskom zavodu, brine se o rezultatu i o istom obaveštava doktora;
- 1.6. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.

2. Medicinska sestra-tehničar:

- 2.1. Prati vrednosti vitalnih funkcija ($T^{\circ}C$, TA i P);
- 2.2. Realizuje planirane intervencije u obavljanju lične higijene;
- 2.3. Vršiti kontrolu zavoja;
- 2.4. Pomaže pacijentu pri zauzimanju odgovarajućeg položaja pri previjanju;
- 2.5. Previja pacijenta u septičnom previjalištu;
- 2.6. Priprema materijal:
 - kasetu sa sterilnim instrumentima,
 - doboš sa sterilnom gazom i tupferima,
 - sterilnu vazelinsku gazu,
 - dezinfekciona sredstva (benzin, alkohol, pvidon-jodid, 3% hidrogen, 0,9% NaCl, sol Dakini, sol Rivanol),
 - sterilnu epruvetu zauzimanja brisa rane uz propratnu dokumentaciju (uput za bakteriološki pregled),
 - surgical gazu i

- zavoj;

- 2.7. Asistira pri uzimanju brisa rane;
- 2.8. Sprovodi ordiniranu terapiju po nalogu doktora;
- 2.9. Zbrinjava pacijenta;
- 2.10. Rasprema upotrebljen materijal;
- 2.11. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

III.9. TRETMAN PACIJENATA KOD PRIMENE IACTH

Kriterijumi:

- ◆ potreba za primenom hemioterapije putem intraarterijskog katetera,
- ◆ potreba za obezbedjivanjem aseptičnih uslova i održavanjem katetera,
- ◆ nedostatak znanja o primeni IACTH,
- ◆ mogućnost pojave neželjenih efekata,
- ◆ nedostatak u samozbrinjavanju.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Uspostavlja komunikaciju;

1.2. Procenjuje nivo znanja pacijenta o oboljenju i načinu lečenja;

1.3. Procenjuje potrebu i interesovanje za informacijama;

1.4. Pravi plan zdravstvene nege;

1.5. Daje informacije o:

- izgledu i funkciji intraarterijskog katetera i neophodnosti njegovog čuvanja,
- mogućnosti pojave nus-efekata hemioterapije (mučnina, povraćanje, dijareja, promena u usnoj duplji, bol u želucu, gubitak apetita, umor, glavobolja),
- posledicama koje mogu nastati ukoliko kateter ispadne iz krvnog suda
- o mirovanju u postelji,
- o primeni i dužini trajanja IACTH kod tumora dojke, koja se primenjuje svakodnevno pet dana, sa pauzom od dva dana u deset seansi po režimu CMF, AV,
- o primeni i dužini trajanja IACTH preko infuzione pumpe "Beo medicina" koja se primenjuje u lečenju tumora mekih tkiva u trajanju od 3-5 dana u III ciklusa sa pauzom od 10-20 dana.

1.6. Proverava ispravnost pripremljene infuzione pumpe;

- 1.7. Obezbedjuje aplikaciju leka u aseptičnom previjalištu u strogo aseptičnim uslovima;
- 1.8. Kontroliše opšte stanje i spremnost pacijenta za primenu IACTH;
- 1.9. Oslobadja kateter od zavoja, dezinfikuje ga i proverava prohodnost;
- 1.10. Priključuje sistem za davanje infuzije koji je montiran na infuzionu pumpu sa iglom, spajajući ga za polietilenski kateter koji je plasiran u arteriju, podešava aparat na određenu brzinu protoka tečnosti za jedan sat (broj kapi u minuti - 20);
- 1.11. Kontroliše primenu IACTH i infuzije za rehidraciju;
- 1.12. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Obavlja ličnu higijenu pacijenta;
 - 2.2. Vršiti kontrolu zavoja i položaje intraarterijskog katetera;
 - 2.3. Kontroliše vitalne znakove (TA, P, T^oC);
 - 2.4. Kontroliše diurezu;
 - 2.5. Meri obim obolelog ekstremiteta, uz poredjenje sa zdravim;
 - 2.6. Uzima krv za biohemijske i hematološke analize i dostavlja rezultate;
 - 2.7. Prati pacijente na konsultativne preglede (internista);
 - 2.8. Priprema odgovarajući set za IACTH (infuzoamat, infuzioni sistemi, špricevi, igle, tupferi, flaster, Esmarhova poveska, aluminijumska folija za zaštitu leka, aparat za merenje TA);
 - 2.9. Priprema i rastvara citostatik uz poštovanje mera zaštite sebe i okoline;
 - 2.10. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj za primnu IACTH (prema uputstvu);
 - 2.11. Vršiti permanentnu kontrolu infuzione pumpe u toku primene IACTH;
 - 2.12. Po nalogu doktora daje antibiotike, antiemetike, antihistminike;
 - 2.13. Po završetku perfuzije zbrinjava pacijenta i intraarterijski kateter;
 - 2.14. Sprovodi adekvatnu ishranu po nalogu više medicinske sestre;
 - 2.15. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

III.10. EDUKACIJA PACIJENATA SA KOLOSTOMOM

Kriterijum:

- ◆ nedostatak znanja o nezi kolostome.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/ tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra- tehničar

1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;

1.2. Procenjuje nivo znanja pacijenata o nezi kolostome;

1.3. Pravi plan zdravstvene nege- edukacije

1.4. Edukuje pacijenta o:

- održavanju higijene: može da se tušira u kadi, okolinu i kolostomu može da pere sapunom, tušira toplom vodom, dobro posuši peškirom i nalepi odgovarajući disk,
- dijetetskim režimom i potrebama za izmenom u dotadašnjim navikama: hiperproteinska ishrana do uspostavljanja normalne digestivne funkcije (kuvana jaja, pavlaka, mladi sir, čokolada za kuvanje), a zatim se prelazi na normalnu ishranu (bez konzumiranja ljute, previše kisele i slane hrane uz izbegavanje alkoholnih pića), uzimanje dovoljno tečnosti - voda, čaj, sok (2-2,5 litra),
- modifikacije u ishrani da bi se uspostavio normalna ritam pražnjenja creva;

1.5. Vršiti neposrednu demonstraciju postavljanja diska i kese i njihovu zamenu, uz postavljanje pitanja:

- da li osećate rad creva,
- da li želite da vidite otvor kolostome na truhu,
- daje ogledalo da pacijent vidi kako izgleda kolostom,
- upoznaje ga sa sadržajem seta - disk sa kesom, rastvor sapunice ili dezinfekciono sredstvo, tupfer i gaze, bubrežnjak- sa osvrtom na samonegu.

1.6. Proverava primenu usvojenog znanja uz demonstraciju postupaka od strane pacijenta;

- 1.7. Daje mogućnost pacijentu da postavlja pitanja na koje daje odgovore- iz svog domena;
- 1.8. Obezbeđuje štampani materijal sa popularnim ilustracijama i korisnim savetima u cilju maksimalne podrške i poboljšanja kvaliteta života "Combihesive sistem, Prvi korak prema novoj slobodi"- Convatec kompanija;
- 1.9. Savetuje pacijenta za uključivanje u klub "Stoma klub" pri Kliničkom centru Srbije;
- 1.10. Evaluira realizaciju plana zdravstvene nege.

III.11. POSTUPCI REHABILITACIJE KOD PACIJENATA NAKON MASTEKTOMIJE

Kriterijumi:

- ◆ prevencija mogućnosti pojave komplikacija (kontraktura limfedem),
- ◆ nedostatak znanja o rehabilitaciji posle mastektomije.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Uspostavlja komunikaciju;

1.2. Procenjuje spremnost za saradnju;

1.3. Procenjuje stanje pokretljivosti ruke i ramenog pojasa;

1.4. Pravi sadržaj programa edukacije:

- pravilno držanje tela: uspravno, opušteno telo, bez prisilnog savijanja i ukočenosti ruke i ramenog pojasa,
- položaj u postelji koji pomaže drenažu limfe: ruka da bude u ravni ramenog pojasa, dren postavljen tako da ruka ne vrši pritisak a Redivak boca ispod ravni kreveta kako bi se nesmetano odvijala drenaža,
- izvođenje i trajanje vežbi: započeti nakon 24 časa od operacije sa postepenim povećavanjem dužine trajanja i obima vežbi,
- održavanje higijene: da vide operativnu ranu, a nakon skidanja konaca i zavoja pranje sapunom, tuširanje i korišćenje kreme;

1.5. Obezbeđuje štampani materijal i brošure izdanje Društva Srbije za borbu protiv raka "Put do ozdravljenja";

1.6. Određuje vreme za sprovođenje rehabilitacionih vežbi i demonstriranje proteza

1.7. Daje informacije o izvorima podrške u društvu (Klub žena obolelih od tumora dojke "Živeti kao pre");

1.8. Vrednuje realizovane intervencije i ciljeve.

III.12. UZIMANJE UZORAKA MATERIJALA IZ OPERACIONE SALE, VAZDUHA I BRISEVA RUKU, ZA BAKTERIOLOŠKU KONTROLU

Kriterijum:

- ◆ potreba za održavanjem aseptičnih uslova rada.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar instrumentarka - 1
2. medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - oprana - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar - instrumentarka:
 - 1.1. Trebuje sterilne epruvete i Petrijeve šolje sa krvnim agarom;
 - 1.2. Priprema i obeležava sterilne epruvete i Petrijeve šolje;
 - 1.3. Izrađuje formular "Bakteriološki nalaz";
 - 1.4. Pomaže pri uzimanju uzoraka materijla;
 - 1.5. Uzima briseve ruku;
 - 1.6. Postavlja Petrijeve šolje po salama i ostalim prostorijama OP bloka i zbrinjava iste po završenoj ekspoziciji;
 - 1.7. [alje uzorke na bakteriološki pregled;
 - 1.8. Vodi odgovarajuću dokumentaciju ("Knjiga evidencije bakterioloških kontrola").
2. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka - oprana:
 - 2.1. Garnira sto sa sterilnim instrumentima;
 - 2.2. Uzima uzorke materijala pomoću sterilnih instrumenata.

IV ZDRAVSTVENA NEGA U RADIOTERAPIJI

IV.1. EDUKACIJA PACIJENTA O PRIMENI RADIOTERAPIJE

Kriterijumi:

- ◆ primena radioterapije,
- ◆ nedostatak znanja i iskustva pacijenta i njemu bliskih osoba o primeni radioterapije.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje nivo znanja pacijenta i/ili njemu bliskih osoba o oboljenju i primeni radioterapije;
- 1.3. Sagledava potrebe i interesovanja za edukacijom;
- 1.4. Sagledava intelektualne i verbalne sposobnosti;
- 1.5. Procenjuje fizičku i psihoemotivnu spremnost za edukaciju,
- 1.6. Procenjuje primenu metoda edukacije (individualno, grupno);
- 1.7. Uskladjuje vreme edukacije sa režimom ustanove;
- 1.8. Pudučava pacijenta o:
 - pojmu radioterapije,
 - dijagnostičkim procedurama,
 - metodi radioterapijskog tretmana (transkutana ili brahiterapija),
 - transkutanoj radioterapiji koja nije praćena bolom,
 - brahiterapiji kao bolnoj TH metodi koja se primenjuje uz premedikaciju,
 - potrebi obeležavanja zračnog polja,
 - neophodnosti mirovanja tokom procesa zračenja,
 - audio-vizuelnoj komunikaciji sa Ro tehničarem tokom procesa zračenja,
 - mogućim nusfektima RT u zavisnosti od lokalizacije zračnog polja, kao i o merama prevencije;
- 1.9. Obezbedjuje pisani edukativni materijal;
- 1.10. Procenjuje usvojeno znanje - prati ponašanje pacijenta.

IV.2. POSTUPAK SA PACIJENTOM PRI PLANIRANJU RADIOTERAPIJE

Kriterijum:

- ◆ potreba za radioterapijom.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačaćnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Procenjuje opšte stanje pacijenta;

1.2. Pravi plan zdravstvene nege:

- zakazuje termin dijagnostičkih procedura po nalogu doktora (EKG, Rtg, UZ, internistički pregled),

- poziva internistu radi konsultativnog pregleda za nepokretne pacijente,

- zakazuje termin obeležavanja zračnog polja pacijenta na simulatoru po nalogu doktora;

1.3. Daje nalog medicinskim sestrama - tehničarima;

1.4. Evidentira u listu zdravstvene nege: izvršene dg procedure, datum obeležavanja zračnog polja, uslove zračenja kao i ime doktora koji je izvršio intervenciju;

1.5. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

2.1. Meri vitalne funkcije (Ta, p, Tc⁰);

2.2. Uzima lab. materijal (krv, urin) za laboratorijske analize;

2.3. Prati/transportuje pacijenta (sedećim kolicima ili mobilnim krevetom) na odgovarajuće dijagnostičke procedure/simulator;

2.4. Postavlja pacijenta na simulatorski sto u odgovarajući položaj u zavisnosti od lokalizacije zračnog polja;

2.5. Nakon intervencije prati/transportuje pacijenta do bolesničke sobe i smešta se u bolesničku postelju;

2.6. Dostavlja istoriju bolesti na uvid VMS.

IV.3. EDUKACIJA PACIJENATA O NEZI KOŽE ZRAČNOG POLJA

Kriterijumi:

- ◆ nedostatak znanja i iskustva u nezi kože,
- ◆ potencijalno oštećenje integriteta kože.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Procenjuje nivo znanja pacijenta o nezi kože zračnog polja;

1.2. Procenjuje fizičku i psihoemotivnu spremnost za edukaciju;

1.3. Pravi sadržaj programa edukacije i uvodi u plan zdravstvene nege;

1.4. Podučava pacijenta o:

- promenama na koži zračnog polja koje se mogu javiti u toku RT: crvenilo, suva i vlažna deskvamacija, zatezanje kože, bol, svrab, peckanje, itd.,
- samoposmatranju kože zračnog polja,
- održavanje suve i čiste kože regije koja se tretira zračenjem,
- redovno kupanje ali bez korišćenja sapuna,
- prosušivanjem kože polako, tapkanjem mekim peškirom,
- čuvanje crteža,
- zabrana korišćenja svih kozmetičkih sredstava (parfema, krema, dezodoransa) osim pudera,
- nošenju meke odeće od prirodnih vlakana koja iritira kožu,
- zabrani direktnog izlaganja sunčevim zracima regije koja se tretira zračenjem (korišćenje zaštitne kreme za sunce) kako za vreme RT tako i posle RT;

1.5. Obezbedjuje pisani edukativni materijal;

1.6. Procenjuje usvojeno znanje - prati ponašanje pacijenta i procenjuje stanje kože zračnog polja.

IV.4. NEGA KOŽE ZRAČNOG POLJA

Kriterijumi:

- ◆ eritem,
- ◆ vlažna deskvamacija.
- ◆ mogućnost nastanka infekcije kože

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje stanje kože zračnog polja;
- 1.2. Obaveštava doktora o promenama na koži zračnog polja;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj u zavisnosti od lokalizacije zračnog polja;
- 2.2. Priprema materijal za negu;
- 2.2. Uzima bris po nalogu doktora;
- 2.3. Neguje izmenjenu kožu zračnog polja po nalogu doktora uz poštovanje svih principa antiseptike i asepsise:
 - eritem - tretira čajem od kamilice, talkom i primenom masti za opekotine uz napomenu da se masti nikada ne aplikuju pre seanse zračenja,
 - vlažnu deskvamaciju - tretira čišćenjem blagim dezinfekcionim sredstvom, a zatim premazivanjem fol. sentiane violet 2%, kožu treba sušiti na vazduhu, tj. ne nositi rublje dok se koža ne osuši;
- 2.4. Rasprema upotrebjeni materijal;
- 2.5. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane intervencije i sve promene stanja kože.

IV.5. EDUKACIJA PACIJENATA O NEZI SLUZOKOŽE USNE DUPLJE U TOKU RT

Kriterijumi:

- ◆ nedostatak znanja o nezi sluzokože usne duplje,
- ◆ potencijalno oštećenje sluzokože usne duplje,
- ◆ potencijalno ishrana izmenjena: manje od telesnih potreba.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Procenjuje nivo znanja pacijenta;

1.2. Pravi sadržaj programa edukacije i uvodi u plan zdravstvene nege;

1.3. Podučava pacijenta o:

- promenama na sluzokoži usne duplje u smislu: suvoće, crvenila, naslaga, bola, promena ukusa, ...
- samoposmatranje sluzokože usne duplje,
- o svakodnevnom ispiranju usne duplje nesladjenim čajem (kamilica i žalfija) i rastvorom sode bikarbone naizmenično (minimum 10 ispiranja dnevno),
- pranju zuba posle svakog obroka četkicom od prirodnih vlakana, pastom za zube sa metronidazolom i sodom bikarbonom,
- svakodnevno tuširanje sluzokože usne duplje u stomatološkoj ambulanti,
- upotrebi žvakaće gume bez šećera,
- ishrani: hipervitaminska, hiperproteinska, umereno topla, umereno kašasta hrana,
- zabrani upotrebe alkoholnih i gaziranih pića,
- zabrani pušenja;

1.4. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

IV.6. NEGA SLUZOKOŽE USNE DUPLJE U TOKU RT

Kriterijumi:

- ◆ mukozitis,
- ◆ mogućnost nastanka infekcije sluzokože usne duplje,
- ◆ izmenjena ishrana - manja od telesnih potreba,
- ◆ promene u komforu zbog bola.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra:

- 1.1. Procenjuje stanje sluzokože usne duplje;
- 1.2. Obaveštava doktora o promena na sluzokoži usne duplje;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Evaluira preduzete aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra:

- 2.1. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.2. Asistira doktoru pri pregledu;
- 2.3. Uzima bris po nalogu doktora;
- 2.4. Tretira izmenjenu sluzokožu usne duplje po nalogu doktora uz poštovanje svih principa antiseptike i asepsise:
 - ispira sluzokožu usne duplje hidrogenom 3%, a zatim sol. NaCl 0,9%
 - premazuje izmenjenu sluzokožu sol. - Gentiana violet ili sol. Nistatin ili sol. Povidon jod 2%;
- 2.5. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

IV.7. TRETMAN PACIJENATA SA METASTATSKIM PROMENAMA NA KOSTIMA

Kriterijumi:

- ◆ mogućnost nastanka patološkog preloma kosti,
- ◆ bol.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 2.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Objašnjava patofiziološke promene u organizmu, razloge zbog kojih je neophodno preduzeti odgovarajući tretman;
- 1.4. Savetuje mirovanje i maksimalnu ograničenja pokreta u postelji u cilju sprečavanja preloma, dislokacija kosti, kao i pojačavanja bola;
- 1.5. Procenjuje reakciju pacijenta na primenjeni analgetik;
- 1.6. Organizuje nabavku sredstava za imobilizaciju (u dogovoru sa porodicom pacijenta) po nalogu doktora;
- 1.7. Obezbedjuje maksimalan komfor;
- 1.8. Evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve;

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Primenjuje ordiniranu TH (analgetik);
- 2.2. Primenjuje i dodatnu dozu analgetika (po nalogu doktora) 30 minuta pre promene položaja, uzimanja obroka ili odlaska na zračnu seansu;
- 2.3. Pri promeni položaja i transportu pacijenta koristi odgovarajuću tehniku upotrebom čaršava uz maksimalnu restrikciju pokreta pacijenta;
- 2.4. Obezbedjuje udoban položaj pacijenta u postelji na tvrdoj podlozi;
- 2.5. Kod pacijenata sa metastatskim promenama na kičmenim pršljenovima na vratnom delu kičme obezbedjuje pravilan položaj glave - tvrda podloga, bez jastuka, [anzova kragna];
- 2.6. Plasira stalni urinarni kateter i održava isti;
- 2.7. Preduzima sve mere za prevenciju dekubitisa;

2.8. Evidentira u listu zdravstvene nege izvršene evidencije.

IV.8. TRETMAN PACIJENATA SA TRAHEOSTOMOM

Kriterijumi:

- ◇ poremećaj disajne funkcije,
- ◇ mogućnost nastanka opstrukcije intratrahenijalne kanile,
- ◇ mogućnosti infekcije disajnih puteva,
- ◇ mogućnost nastanka oštećenja kože oko traheostome,
- ◇ nedostatak znanja i iskustva sa traheostomom.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

1.1. Procenjuje:

- opšte stanje pacijenta,
- intelektualni nivo pacijenta,
- prohodnost endotrahealne kanile,
- izgled traheostome i kože oko traheostome (hipermija, otok),
- izgled trahealnog sekreta (boja, miris, konzistencija, količina),

1.2. Pravi plan zdravstvene nege;

1.3. Evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

2.1. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;

2.2. Priprema materijal, instrmente i aparate za intervenciju;

2.2. Uzima bris po nalogu doktora;

2.3. Sprovodi aspiraciju pacijenta:

- plasira sterilan aspiracioni kateter o odgovarajućeg promera kroz intratrahealnu kanilu do trahee, polukružnim pokretima u trajanju od 5 - 15 minuta (postupak ponavlja nekoliko puta u zavisnosti od količine trahealnog sekreta),
- u slučaju postojanja gustog lepljivog sekreta isti razvodnjava ukapavanjem 2 do 3ml sol. NaCl 0,9%;

2.4. Sprovodi negu kože oko traheostome:

- čišćenje kože dezinfekcionim sredstvima (medicinski benzin, hidrogen 3%, sol. NaCl 0,9%),
 - premazivanje kože sol. Gentiane violet 1%;
- 2.5. Menja intratrahealnu kanilu (odgovarajuće veličine);
 - 2.6. Daje instrukcije pacijentu o nezi traheostome i promeni intratrahealne kanile;
 - 2.7. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
 - 2.8. Rasprema upotrebljeni materijal, dezinfikuje aspirator;
 - 2.9. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

IV.9. NEGA PACIJENATA SA GASTRASTOMOM

Kriterijumi:

- ◆ stenoza jednjaka,
- ◆ ishrana izmenjena - manja od telesnih potreba,
- ◆ nedostatak znanja o ishrani preko gastrostome,
- ◆ mogućnost nastanka oštećenja kože oko gastrostome.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 2.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje opšte stanje pacijenta režim ishrane i stanje kože oko gastrostome;
 - 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
 - 1.3. Konsultuje dijetetičara - nutricionistu u cilju obezbeđivanja odgovarajuće ishrane;
 - 1.4. Podučava pacijenta o:
 - a) ishrani:
 - vrsti životnih namirnica - lako svarljive životne namirnice bogate belančevina, mastima biljnog porekla, vitaminima i mineralima, bez celuloznih vlakana, gaziranih napitaka i alkohola,
 - konzistencija hrane - tečna - kašasta,
 - količina hrane - 500ml + 50ml vode,
 - broj obroka - više obroka raspoređenih u toku dana,
 - demonstrira tehniku izvodjenja ishrane;
 - b) nezi kože oko gastrostome:
 - čišćenje kože prvo medicinskim benzinom, a zatim blagim dezinfekcionim sredstvima (Asepsol, Acidi borici 3%),
 - premazivanje kože mašću Cink-oksidi,
 - zaštita sterilnom gazom i fiksiranje leukoplastom;
 - 1.6. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve;
- #### 2. Medicinska sestra/tehničar:

2.1. Sprovodi ishranu pacijenata preko gastrostome:

- kašastu hranu odgovarajućeg sadržaja i temperature uz pomoć brizgalice unosi kroz sondu u želudac poštujuću sve principe asepse i antiseptike,
- nakon hrane kroz sondu unosi i malu količinu vode;

2.2. Neguje kožu oko gastrostome blagim dezinfekcionim sredstvima poštujući sve principe asepse i antiseptike;

2.3. Postavlja pacijenta u Fowlerov polusedeći ili sedeći položaj;

2.4. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti i sve promene stanja kože oko gastrostome.

IV.10. PREVENCIJA DEKUBITUSA

Kriterijumi:

- ◆ nedostatak u samo-nezi,
- ◆ potencijalno oštećenje integriteta kože.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 2

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje stanje kože predilekcionih mesta;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Objašnjava razloge zbog kojih je neophodno preduzeti odgovarajući tretman;
- 1.4. Savetuje hiperproteinsku, hiperkalorijsku i hipervitaminsku ishranu;
- 1.5. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

2.1. Sprovodi mere prevencije dekubitisa:

- održavanje lične higijene pacijenta (pranje kose, kupanje, promena ličnog i postelnog rublja),
- pomoć pri obavljanju fizioloških potreba u postelji,
- toaleta ano-genitalne regije,
- promena položaja na 2h uz masažu i talkiranje kože, posebno predilekcionih mesta,
- korišćenje antidekubitor dušeka, jastuka, djevreka, adekvatnih kreveta;

2.2. Evidentira u listu zdravstvene nege izvršene intervencije i sve promene stanja kože.

IV.11. TRETMAN PACIJENATA SA EDEMOM MOZGA

Kriterijumi:

- ◆ izmenjena perfuzija tkiva - cerebralna,
- ◆ nedostatak u samo-nezi,

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju i vrši procenu stanja pacijenta (stanje svesti, vitalne funkcije, motoriku, senzibilitet, način ishrane,...);
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Pomaže pacijentu da razume patofiziološke promene u organizmu kao i razloge zbog kojih je neophodno preduzeti odgovarajući tretman (prema stanju svesti);
- 1.4. Savetuje mirovanje u postelji i obezbedjuje maksimalan komfor;
- 1.5. Daje nalog neposrednim izvršiocima;
- 1.6. Procenjuje reakciju pacijentata na antiedematoznu terapiju;
- 1.7. Blagovremeno obaveštava doktora o neurološkim promenama kod pacijenta;
- 1.8. Evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve;

2. Medicinska sestra/tehničar :

- 2.1. Upostavlja komunikaciju sa pacijentom i vrši procenu stanja pacijenta;
- 2.2. Plasira i.v. kanilu i aplikuje ordiniranu antiedematoznu terapiju;
- 2.3. Održava i.v. kanilu po isteku antiedematozne terapije;
- 2.4. Obezbedjuje odgovarajući položaj pacijenta- bočni;
- 2.5. Pomaže pacijentu pri povraćanju, aplikuje antiemetike po nalogu doktora;
- 2.6. Vrš permanentan nadzor pacijenta tokom 24,00h;
- 2.7. Meri vitalne funkcije na 12,00h po potrebi i češće;
- 2.8. Vrš negu usne duplje na 12,00h;
- 2.9. Vrš toaletu kože i vidljivih sluzokoža (prevencija dekubitusa);
- 2.10. Hrani i poji pacijenta;
- 2.11. Plasira stalni urinarni kateter i održava isti;

2.12. Vodi bilans tečnosti;

2.13. Evidentira u listu zdravstvene nege sve neurološke promene kod pacijenta kao i realizovane intervencije.

IV.12. TRETMAN PACIJENATA SA VAGINALNIM KRVARENJEM

Kriterijumi:

- ◆ obilna metroragija,
- ◆ deficit u samonezi.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 2.

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
 - 1.2. Vršiti procenu opšteg stanja pacijenta;
 - 1.3. Procenjuje na obilnost vaginalnog krvarenja;
 - 1.4. Prati pojavu znakova i simptoma hipovolemijskog šoka i obaveštava doktora o istom;
 - 1.5. Pravi plan zdravstvene nege;
 - 1.6. Pruža psihičku podršku pacijentkinji i objašnjava značaj i neophodnost vaginalne tamponade-retamponade;
 - 1.7. Daje nalog neposrednim izvršiocima zdravstvene nege i vrši kontrolu nad izvršenim aktivnostima;
 - 1.8. Plasira I.V. kanilu;
 - 1.9. Trebuje i uključuje supstitucionu th;
 - 1.10. Evaluira preduzete mere i aktivnosti i po potrebi pravi plan korektivnih mera.
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Priprema prostoriju, instrumente i materijal za vaginalnu tamponadu-retamponadu;
 - 2.2. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
 - 2.3. Asistira ili po nalogu doktora plasira urinarni kateter;
 - 2.4. Asistira doktoru pri izvodjenju tamponade uz poštovanje svih principa asepse;
 - 2.5. Rasprema upotrebljene instrumente i priprema ih za sterilizaciju;
 - 2.6. Organizuje čišćenje i dezinfekciju ginekološkog stola i prostorije;

- 2.7. Dovozi pacijentkinj sedećim kolicima ili mobilnim krevetom i pomaže joj da zauzme odgovarajući položaj na ginekološkom stolu;
- 2.8. Vršiti pranje anogenitalne regije i vaginalno ispira pacijentkinju;
- 2.9. Drži vaginalne ekartere plasirane u vaginalnim svodovima;
- 2.10. Po uradjenoj vaginalnoj tamponadi odvozi pacijentkinju do bolesničke sobe i smešta u postelju;
- 2.10. Primenjuje termo-terapiju - led;
- 2.11. Meri vitalne znake i ubeležava ih u listu zdravstvene nege;
- 2.12. Asistira Višoj medicinskoj sestri pri plasiranju I.V. kanile ili je samostalno plasira i sprovodi ordiniranu terapiju;
- 2.13. Vršiti opservaciju krvarenja i obaveštava Višu medicinsku sestru i doktora;
- 2.14. Nakon 24h-48h od uradjene intervencije sedećim kolicima ili mobilnim krevetom prevozi pacijentkinju do određene prostorije i pomaže joj da zauzme odgovarajući položaj na ginekološkom stolu;
- 2.15. Vaginalno ispira pacijentkinju nakon što doktor izvadi tampon - štrajfnu;
- 2.16. Ispira urinarni kateter i menja uro-kesu;
- 2.17. Pomaže pacijentkinji u sprovođenju lične higijene.

IV.13. TRETMAN PACIJENATA SA OŠTEĆENJEM VULVE I VAGINE NAKON RADIOTERAPIJE

Kriterijumi:

- ◆ radioepitelit,
- ◆ oštećen integritet sluzokože vulve i vagine,
- ◆ mogućnost infekcije sluzokože vulve i vagine.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 1.2. Vršiti procenu stanja sluzokože vulve ili vagine i obaveštava doktora;
- 1.3. Pravi Plan zdravstvene nege.
- 1.4. Daje nalog neposrednim izvršiocima zdravstvene nege i vrši nadzor nad aktivnostima.
- 1.5. Evaluira izvršene pravi Plan korektivnih mera.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 2.2. Pomaže pacijentkinji da zauzme odgovarajući položaj na ginekološkom stolu ili postelji;
- 2.3. Asistira doktoru pri pregledu;
- 2.4. Vaginalno ispira pacijentkinju blagim dezificijensom;
- 2.5. Vršiti premazivanje vulve Sol. Gentiana a po nalogu doktora sluzokožu vagine ili premazuje sterilnim tupferima gaze natopljenim Sol.Gentiana ili pod spekulom stavlja štrajfnu natopljenu Sol.gentiane koju pacijentkinja vadi nakon 1 do 2 h;
- 2.6. Podučava pacijentkinju o nošenju donjeg rublja i zauzimanju određenog položaja u postelji nakon premazivanja vulve ili vagine u postelji;
- 2.7. Pomaže pacijentkinji pri aplikovanju masti koje pospešuju epitelizaciju uz napomenu da se masti nikad ne aplikuju pre seanse zračenja;
- 2.8. Evidentira promene stanja sluzokože i obaveštava VMS-u;

2.9. Evidentira u Listu zdravstvene nege uradjene intervencije.

IV.15. TRETMAN PACIJENATA SA PERKUTANOM NEFROSTOMOM

Kriterijumi:

- ◇ oligurija,
- ◇ nedostatak znanja o perkutaneoj nefrostomi,
- ◇ mogućnost nastanka urinarne infekcije,
- ◇ mogućnost obstrukcije drenažnog katetera

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Upostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijentkinje;
- 1.3. Prati pojavu simptoma i znakova azotemije i obaveštava doktora o istim;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Organizuje sprovođenje dijagnostičkih pregleda;
- 1.6. Plasira I.V. kanilu;
- 1.7. Plasira urinarni kateter po nalogu doktora;
- 1.8. Koordinira sa odredjenim službama na Institutu ili sa drugim klinikama radi izvođenja planirane intervencije;
- 1.9. Daje nalog neposrednim izvršiocima zdravstvene nege i vrši kontrolu nad izvršenim intervencijama;
- 1.10. Pacijentkinji i članovima porodice daje informacije o neophodnosti izvođenja intervencije, o toku i načinu izvođenja, o vremenskom periodu u kome pacijentkinja mora da ima plasirane katetere;
- 1.11. Obučava člana porodice ili pacijentkinji blisku osobu tehnici ispiranja drenažnog katetera a pacijentkinju da zameni uro-kese;
- 1.12. Evaluira preduzete aktivnosti kod pacijentkinje i evidentira u listu zdravstvene nege;

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 2.2. Uzima materijal za određene analize (krv, urin);
- 2.3. Asistira VMS pri plasiranju I.V. kanile i urinarnog katetera;
- 2.4. Sprovodi ordiniranu terapiju;
- 2.5. Ubeležava satnu ili dnevnu diurezu u listu diureze;
- 2.6. Meri vitalne znake i ubeležava ih u listu zdravstvene nege;
- 2.7. Prati pacijentkinju, ili sedećim kolicima ili mobilnim krevetom vozi pacijentkinju na dijagnostičke preglede i intervenciju plasiranja PCN-a;
- 2.8. Vodi dokumentaciju i evidentira uradjene intervencije;
- 2.9. Uzima urin za urinokulturu;
- 2.10. Uzima bris sa kože gde je plasirana PCN-a;
- 2.11. Vršiti ispiranje drenažnih katetera po nalogu doktora;
- 2.12. Obavlja previjanje mesta gde je plasirana PCN-a poštujući sve principe asepse i antiseptike;
- 2.13. Obučava pacijentkinju o manipulaciji sa drenažnim kateterima u toku 24h i nošenju držača za uro-kese;
- 2.14. Sprovodi ili pomaže pacijentkinji pri obavljanju lične higijene.

IV.16. TRETMAN PACIJENATA SA IRADIJACIONIM KOLITISOM

Kriterijumi :

- ◆ izmenjeno pražnjenje creva: dijareja,
- ◆ izmenjena ishrana - nedovoljna,
- ◆ elektrolitni disbalans.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Upostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.3. Prati broj stolica u toku 24h, njen izgled, konzistenciju, prisustvo krvi;
- 1.4. Uočava znake i simptome dehidracije i obaveštava doktora;
- 1.5. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.6. Organizuje sprovođenje dijagnostičkih pregleda;
- 1.7. Daje nalog neposrednim izvršiocima;
- 1.8. Pruža emotivnu podršku;
- 1.9. Ukazuje na značaj hranljive klizme;
- 1.10. Evaluira preduzete aktivnosti i po potrebi pravi Plan korektivnih mera.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Upostavlja komunikaciju sa pacijentkinjom;
- 2.2. Uzima materijal za laboratorijske analize a dobijene vrednosti ubeležava u listu zdravstvene nege;
- 2.3. Sprovodi ordiniranu terapiju;
- 2.4. Vodi listu balansa tečnosti;
- 2.5. Beleži broj stolica u toku 24 h sa osnovnim karakteristikama (izgled, konzistencija, prisustvo krvi);
- 2.6. Podučava pacijentkinju o važnosti pravilne higijene i nege anogenitalne regije a kod nepokretne pacijentkinjea i sprovodi medicinska sestra;
- 2.7. Meri TT i vitalne znake;
- 2.7. Priprema pacijentkinju za dijagnostičke preglede;

- 2.8. Prati pacijentkinju ili ga transportuje sedećim kolicima/mobilnim krevetom na dijagnostičke preglede;
- 2.9. Kontroliše količinu unete tečnosti per os, kao i kvalitet i količinu hrane;
- 2.10. Priprema i aplikuje hranljivu klizmu;
- 2.11. Evidentira uradjene intervencije u Listu za zdravstvenu negu.

IV.17. TRETMAN PACIJENATA NA KONZERVATIVNOM RAZREŠAVANJU ILEUSA

Kriterijumi :

- ◆ izmenjeno pražnjenje creva: dijareja ili opstipacija i izostanak crevnih gasova,
- ◆ elektrolitni disbalans,
- ◆ povraćanje,
- ◆ nedostatak u samonezi.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 1.2. Vršiti procenu opšteg stanja pacijenta;
- 1.3. Asistira doktoru pri pregledu pacijenta;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege i organizuje spovodjenje dijagnostičkih pregleda;
- 1.5. Plasira I.V. kanilu, nazogostičnu sondu i urinarni kateter;
- 1.6. Pruža emotivnu podršku pacijentu;
- 1.7. Kontrolise per-oralno unošenje tečnosti i hrane;
- 1.8. Koordinira sa službom za hirurško lečenje pacijenata na Institutu;
- 1.9. Evaluira realizovane aktivnosti.

2. Medicinska sestra-tehničar

- 2.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 2.2. Uzima materijal za laboratorijske analize, a dobijene vrednosti unosi u listu zdravstvene nege;
- 2.3. Prati ili sedećim kolicima ili mobilnim krevetom prevozi pacijenta na dijagnostičke preglede;
- 2.4. Meri vitalne znake (T- aksilarnu i rektalnu, TA i P);
- 2.5. Asistira VMS pri plasiranju I.V. kanile, nazogostične sonde i urinarnog katetera;

- 2.6. Sprovodi ordiniranu terapiju;
- 2.7. Vodi listu bilansa tečnosti;
- 2.8. Ispira urinarni kateter i menja urokesu i kesu sa nazogostične sonde;
- 2.9. Pomaže pacijentu u sprovođenju lične higijene i nege ili je sprovodi kod nepokretnog pacijenta;
- 2.10. Evidentira urađjenje intervencije u listu zdravstvene nege.

IV.18. POSTUPCI MEDICINSKIH SESTARA/TEHNIČARA U TOKU SPROVODJENJA BRAHI TERAPIJE

Kriterijum:

- ◆ planirana brahi terapija.

Kadrovski normativ:

1. medicinska sestra/tehničar - 4.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Medicinska sestra/tehničar - cirkularna

- 1.1. Vodi Knjigu protokola aplikacija;
- 1.2. Po potrebi centrira reflektor u toku intervencije;
- 1.3. Po nalogu doktora dodaje vodiče fokusa;
- 1.4. Vršiti fiksiranje vodiča fokusa za aplikacioni sto,
- 1.5. Nakon uradjene intervencije kontroliše i odlaže dokumentaciju;
- 1.6. Pomaže kod oblačenja ekipe za aplikaciju.

2. Medicinska sestra/tehničar - instrumentarka

- 2.1. Dodaje instrumente i tufere za pranje zračne regije;
- 2.2. Pomaže pri oblačenju mantila članovima ekipe;
- 2.3. Dodaje instrumente u toku izvođenja intervencije;
- 2.4. Asistira doktoru pri plasiranju katetera,

3. Medicinska sestra/tehničar

- 3.1. Dodaje zavojni materijal (tufere i štrajfnu);
- 3.2. Prihvata upotrebljene instrumente;
- 3.3. Priprema instrumente za sterilizaciju.

IV.19. POSTUPCI SA PACIJENTOM U DNEVNOJ BOLNICI ZA BRAHITERAPIJU

Kriterijumi:

- ◆ planirana brahi terapija
- ◆ nedostatak znanja i iskustva o brahi terapiji

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 2.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom i pratiocem;
- 1.2. Identifikuje pacijenta i proverava dokumentaciju;
- 1.3. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.4. Pruža emotivnu podršku pacijentu i objašnjava tok planirane intervencije;
- 1.5. Pravi plan aktivnosti;
- 1.6. Daje nalog neposrednim izvršiocima i vrši kontrolu nad sprovođenjem aktivnosti;
- 1.7. Vodi dokumentaciju, razdužuje učinjene intervencije u Listu za obračun;
- 1.8. Daje instrukcije za vaginalno ili rektalno ispiranje;
- 1.9. Evaluira preduzete aktivnosti pruženih pacijentu i evidentira u Listu dnevnog izveštaja i po potrebi pravi Plan korektivnih mera.

2. Medicinska sestra/tehničar - cirkularna:

- 2.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom;
- 2.2. Proverava dokumentaciju i identitet pacijenta;
- 2.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj na aplikacioni sto;
- 2.4. Sprovodi pacijenta do sanitarnog bloka i pomaže mu da se presvuče u bolničko rublje.

IV.20. LUMBALNA PUNKCIJA

Kriterijum:

- ◆ potreba za dijagnostikovanjem patološkog stanja

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar -1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Procenjuje stanje pacijenta;
 - 1.2. Pravi Plan zdravstvene nege;
 - 1.3. Raspoređuje aktivnosti u cilju realizacije plana unutar sestrinskog tima;
 - 1.4. Neposredno nadzire realizaciju plana;
 - 1.5. Evaluira sprovedene aktivnosti i po potrebi vrši korekciju istih;
 - 1.6. Sporvodi administrativni deo oko slanja materijala na analizu.
2. Medicinska sestra-tehničar
 - 2.1. Priprema materijala za medicinsko tehničku radnju;
 - 2.2. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
 - 2.3. Asistira doktoru pri izvodjenju medicinsko-tehničke radnje;
 - 2.4. Sa odgovarajućim uputom nosi materijal u laboratoriju;
 - 2.5. Rasprema upotrebljeni materijal;
 - 2.6. Evidentira šta je uradjeno u Listu zdravstvene nege;
 - 2.7. Prati stanje pacijenta i obaveštava doktora o istom.

V ZDRAVSTVENA NEGA U HEMIOTERAPIJI

V.1. PRIPREMA PACIJENATA ZA PRIMENU HEMIOTERAPIJE U DNEVNOJ BOLNICI

Kriterijum:

- ◇ potreba za:
 - primenom hemioterapije,
 - dobrom komunikacijom,
 - dobrom informisanošću,
 - znanjem.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Upoznaje se sa pacijentom;
- 1.2. Uspostavlja dobru komunikaciju sa pacijentom;
- 1.3. Procenjuje psihičko i fizičko stanje pacijenta;
- 1.4. Procenjuje količinu informacija:
 - o osnovnoj bolesti,
 - o predloženom terapijskom tretmanu.
- 1.5. Daje dodatne informacije o:
 - dodatnim dijagnostičkim procedurama neophodnim za otpočinjanje hemioterapije,
 - terminu otpočinjanja terapije i trajanju terapijskog ciklusa,
 - načinu primene terapije i mogućim nus efektima primenjene terapije higijensko-dijetetskom režimu;
- 1.6. Svoje informacije dopunjuje davanjem štampanih brošura vezanih za hemioterapiju;
- 1.7. Proverava kompletnost dokumentacije i prema potrebi ga šalje na dopnu istih.

V.2. EDUKACIJA PACIJENATA O PRIMENI HEMIOTERAPIJE

Kriterijumi:

- ◆ primena ordinirane hemioterapije;
- ◆ nedostatak znanju pacijenta i njemu bliskih osoba o primeni hemioterapije.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Uspostavlja komunikaciju sa pacijentom, informiše se koliko pacijent (i/ili njemu bliske osobe) znaju o oboljenju i načinu lečenja;
- 1.2. Sagledava potrebe i interesovanja za znanjem;
- 1.3. Sagledava intelektualne i verbalne sposobnosti;
- 1.4. Procenjuje fizičku i psihomotivnu spremnost za edukaciju;
- 1.5. Kreira sadržaj programa edukacije o hemioterapiji;
- 1.6. Procenjuje primenu metoda edukacije (individualno ili grupno);
- 1.7. Uskladjuje vreme edukacije sa režimom ustanove;
- 1.8. Obezbedjuje pisani edukativni materijal;
- 1.9. Procenjuje usvojena znanja, odnosno prati ponašanje pacijenta.

V.3. EDUKACIJA PACIJENATA SA ANEMIJOM

Kriterijumi:

- nedostatak znanja o anemiji
- netolerancija aktivnosti kao prateći simptom anemije

Kadrovski normativ

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje kada je umor najizraženiji, njegovo trajanje, intenzitet;
- 1.2. Procenjuje uticaj umora na način života;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Stiče uvid u vrednosti krvne slike tj. stepen anemije;
- 1.5. Kontroliše pojavu i stepen nepokretljivosti;
- 1.6. U razgovoru sa pacijentom i njemu bliskim osobama sprečava gubitak emocionalne energije i nastanak depresije;
- 1.7. Upoznaje pacijenta da su umor i poremećaj sna privremene pojave kod anemije;
- 1.8. Procenjuje raspored dnevnih aktivnosti, predlaže periode za odmor;
- 1.9. Povećava aktivnosti koliko pacijent može da toleriše;
- 1.10. Savetuje odgovarajući režim ishrane: konzumiranje veće količine tečnosti (ako nije kontraindikovano), hrane bogate proteinima i Fe;
- 1.11. Objasnjava da nepokretnost može da uzrokuje dalje komplikacije i savetuje pacijenta da diše duboko, često menja položaj i izvodi određene vežbe;
- 1.12. Evaluira usvojena znanja i postignut nivo aktivnosti.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Demonstrira i pomaže pri izvođenju preporučenih aktivnosti;
- 2.2. Diverzifikuje realizovane aktivnosti u listu zdravstvene nege.

V.4. POSTUPAK KOD PACIJENATA SA NEUTROPENIJOM

Kriterijum:

- ◆ mogućnost nastanka infekcije.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 1 (kroz smene tokom 24 h).

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra

- 1.1. Posmatra pacijenta radi blagovremenog otkrivanja znakova i simptoma infekcije;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Pregleda mesta koja su izložena većem riziku od infekcije (intravenozni punktovi, rane, kateteri, šupljine) svakog dana;
- 1.4. Stiče uvid u rezultate laboratorijskih nalaza krvne slike i o tome redovno obaveštava ordinirajućeg doktora;
- 1.5. Upozorava pacijenta da se ne izlaže mogućim izvorima infekcije (zabrana poseta, posebnu pažnju obratiti naličnu higijenu);
- 1.6. Ukazuje osobama bliskim pacijentu na potrebu i značaj uvođenja zabrane kontaktiranja dok kod pacijenta postoji leukopenija;
- 1.7. Savetuje pacijenta da samoinicijativno ne uzima lekove koji mogu maskirati znake i simptome infekcije (steroidi, antipiretici);
- 1.8. Evaluira izvršene intervencije i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar

- 2.1. Kontroluje telesnu temperaturu pacijenta na 4h i ubeležava je na temperaturnu listu;
- 2.2. Sprovodi ličnu higijenu pacijenta ili pomaže u obavljanju lične higijene;
- 2.3. Menja lično i posteljno rublje pacijenta, po potrebi;
- 2.4. Sprovodi negu usne šupljine, po potrebi;
- 2.5. Beleži u listu zdravstvene nege uradjene intervencije.

V.5. POSTUPAK SA PACIJENTOM U TROMBOCITOPENIJI

Kriterijum:

- ◆ rizik od krvavljenja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Posmatra pacijenta radi blagovremenog otkrivanja ranih znakova i simptoma krvavljenja;
 - 1.2. pravi plan zdravstvene nege;
 - 1.3. stiže uvid u rezultate laboratorijskih pregleda krvi i o tome redovno obaveštava ordinirajućeg doktora;
 - 1.4 sprečava traumu i održava integritet kože i sluzokože time što izbegava grube radnje:
 - a) izbegava parenteralne injekcije.
 - b) smanjuje učestalost uboda u venu, ukoliko je to neophodno koristi oštru, tanku iglu, a nakon date injekcije čvrsto pritisne mesto uboda 3 - 5 minuta.
Ako krvavljenje traje duže stavlja kesu sa peskom i poziva doktora.
 - 1.5. evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve.
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Kontroliše tenziju tri puta dnevno;
 - 2.2. izbegava grube radnje u okviru održavanja lične higijene pacijenta;
 - 2.3. za pranje usne duplje koristi četkicu sa mekim vlaknima;
 - 2.4. evidentira realizovane intervencije u listu zdravstvene nege.

V.6. NEGA PACIJENTA SA STOMATITOM

Kriterijumi:

- ◆ promene nastale na membrani oralne mukoze-stomatit,
- ◆ nedostatak znanja o nezi usne duplje,
- ◆ potencijalna izmena u ishrani-manja od telesne potrebe.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Pregleda izgled, boju, vlažnost usana, jezika kao i mukozne membrane nepca, uvule i tonzila svakog dana;
- 1.2. Proverava naslage na zubima, kvarove zuba kao i količinu izlučene pljuvačke;
- 1.3. Procenjuje sposobnost pacijenta da guta i žvaće;
- 1.4. Procenjuje ishranu pacijenta;
- 1.5. pravi plan zdravstvene nege;
- 1.6. Edukuje pacijenta da ne uzima hranu koja fizički, hemijski i termalno nadražuje, da ne uzima alkohol, duvan;
- 1.7. Edukuje pacijenta o merama zaštite u kućnim uslovima usmenim ili pismenim putem;
- 1.8. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi higijenu usne duplje posle svakog obroka (rastvori H₂O₂, NaCl, NaHCO₃ ili po nalogu doktora sol. Nystatin;
- 2.2. Uzima bris po nalogu doktora;
- 2.3. Daje pacijentu da pije dosta tečnosti ako nije kontraindikovano;
- 2.4. Meri tel. temperaturu po potrebi;
- 2.5. Meri telesnu težinu svakog dana;
- 2.6. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

V.7. POSTUPCI SA PACIJENTOM KOD PRIMENE KARDIOTOKSIČNIH LEKOVA

Kriterijumi:

- ◆ potencijalna izmena u srčanoj funkciji,
- ◆ strah od smrti.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Posmatra: izgled i boju kože, znake uznemirenosti, zauzimanje prinudnog položaja u postelji;
 - 1.2. Procenjuje verbalni iskaz o subjektivnom stanju;
 - 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
 - 1.4. Prikuplja osnovne podatke o nalazima EKG, TA, puls pre primene leka;
 - 1.5. Prekida sa davanjem hemioterapije, obaveštava doktora, daje ordiniranu terapiju;
 - 1.6. Pruža emotivnu podršku;
 - 1.7. Evaluiira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve,
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Meri vitalne znake TA, puls, EKG, pre, po potrebi u toku terapije i posle terapije;
 - 2.2. Beleži u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti,

V.8. NEGA PACIJENATA SA DISAJNIM SMETNJAMA

Kriterijumi:

- ◆ nedovoljno disanje
- ◆ nedovoljno pročišćavanje disajnih puteva
- ◆ pulmonalna toksičnost
- ◆ strah od gušenja

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar -1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Observira pojavu i intenzitet trajanja simptoma: dispnea, napor, kratak dah, cijanoza, kašalj, krkljanje;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Prekida sa davanjem hemioterapije i po nalogu doktora primenjuje određenu terapiju;
- 1.4. Uči pacijenta respiratornim tehnikama: drenažni položaj, abdominalna tehnika disanje;
- 1.5. Pruža emotivnu podršku;
- 1.6. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Meri broj respiracija;
- 2.2. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.3. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

V.8. NEGA PACIJENATA SA KRVAVLJENJEM

Kriterijumi:

- ◆ hemoptizije,
- ◆ strah od iskrvavljenja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Posmatra znake i simptome krvavljenja;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Obaveštava doktora o opštem stanju pacijenta;
- 1.4. Daje ordiniranu terapiju;
- 1.5. Pruža emotivnu podršku;
- 1.6. Primenjuje ordiniranu substitucionu terapiju;
- 1.7. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Stavlja pacijenta u adekvatan položaj;
- 2.2. Stavlja led na grudni koš;
- 2.3. Meri vitalne znake prema planu zdravstvene nege;
- 2.4. Obavlja higijenu usne duplje i dela gornjih disajnih puteva;
- 2.5. Provetrava prostoriju;
- 2.6. Daje hladne napitke;
- 2.7. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

V.10. NEGA PACIJENATA SA DIJAREJOM

Kriterijumi:

- ◆ izmene u pražnjenju creva,
- ◆ potencijalni deficit volumena tečnosti i elektrolita,
- ◆ potencijalna izmene u komforu.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje uobičajeni ritam pražnjenja creva;
- 1.2. Procenjuje iritaciju kože u perianalnom predelu;
- 1.3. Procenjuje znake i simptome dehidracije i elektrolitnog disbalansa;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Prati vrtdnosti elektrolita u laboratorijskim rezultatima;
- 1.6. Primenjuje ordinirane antidijareične lekove;
- 1.7. Daje informacije o načinu ishrane-hrana bogata proteinima;
- 1.8. Obavlja razgovor sa pacijentom o značaju održavanje lične higijene naročito perianalne regije;
- 1.9. Procenjuje koliko su pacijent i njemu bliske osobe razumeli i prihvatili date savete i koliko ih primenjuju;
- 1.10. Evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Vodi listu bilansa tečnosti;
- 2.2. Meri svakodnevno telesnu težinu;
- 2.3. Beleži broj stolica i konzistenciju svakod dana;
- 2.4. Sprovodi detaljnu higjenu kože perianalnog predela (p/p);
- 2.5. Beleži realizovane aktivnosti u listu zdravstvene nege.

V.11. NEGA PACIJENATA SA OPSTIPACIJOM

Kriterijum:

- ◆ izmene u pražnjenju creva,
- ◆ izmene u komforu,
- ◆ nedostatak znanja o ponašanju i ishrani kod opstipacije.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje uobičajeni ritam pražnjenja creva;
- 1.2. Procenjuje ishranu-dijetu;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Proverava da li pacijent uzima suplemente gvoždja;
- 1.5. Utvrđuje nivo fizičkih aktivnosti;
- 1.6. Prati abdominalno nadimanje, teškoće u pasaži creva;
- 1.7. Upoznaje pacijenta i njemu bliske osobe o problemima nastanka opstipacije;
- 1.8. Daje informacije o načinima kako pacijent da poveća unos celuloze i tečnosti u dijetu sem u slučajevima kontraindikacija;
- 1.9. Savetuje pacijenta da pravilno koristi prepisane lekove;
- 1.10. Evaluira realizovane intervencije i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Beleži datum, vreme, konzistenciju i boju stolice;
- 2.2. Primenjuje indikovanu klizmu;
- 2.3. Evidentira realizovane aktivnosti u listu zdravstvene nege.

V.12. ISHRANA PACIJENATA U TOKU I NAKON HEMIOTERAPIJE

Kriterijumi:

- ◆ ishrana izmenjena: manja od telesnih potreba u vezi sa:
 - mukom, gadjenjem, povraćanjem,
 - izmenjenim čulm ukusa,
 - anoreksijom.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. Medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Kontinuirano procenjuje ishranu pacijenta;
- 1.2. Kontinuirano procenjuje izraženost (učestalost i intenzitet) nauzeje i povraćanja i njihov efekat na nutrcioni status;
- 1.3. Procenjuje čulo ukusa i i njegov uticaj na apetit;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Savetuje uzimanje kompletnih obroka, da temperatura obroka treba da bude umerena, obroci manji količinski ali češći, uključujući individualne želje pacijenta za hranom ili odbojnost prema odredjenim namirnicama;
- 1.6. Primenjuje antiemetike i detaljno objašnjava njihovu upotrebu;
- 1.7. Prati bilans tečnosti i elektrolita;
- 1.8. Evaluira postavljene ciljeve u obezbedjivanju pravilne ishrane.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Vodi listu bilansa tečnosti:
- 2.2. Meri pacijenta svakog dana radi procene telesne težine;
- 2.3. Vodi računa o komforu pacijenta za vreme unosa hrane;
- 2.4. Evidentira realizovane intrvencije u listu zdravstvene nege.

V. 13. NEGA PACIJENATA SA URINARNIM SMETNJAMA

Kriterijumi:

- ◆ izmene u eliminaciji urina - hemoragični cistit,
- ◆ strah zbog promene boje urina,
- ◆ nedostatak znanja o urinarnim smetnjama.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje pojavu hematurije, dizurije, učestalost mokrenja;
- 1.2. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.3. Prati vrednosti rezultata krvi, urina;
- 1.4. Savetuje pacijenta da što više unosi tečnosti do 2 l pre i tokom hemioterapije, ako nije kontraindikovano;
- 1.5. Plasira urniarni kateter;
- 1.6. Primenjuje ordiniranu parenteralnu hidraciju;
- 1.7. Informiše pacijenta o simptomima i potrebi njihovog praćenja (postojanje hitnosti za mokrenjem, pečenje pri mokrenju, krv u urinu);
- 1.8. Procenjuje razumevanje pacijenta vezano za izmene boje urin;
- 1.9. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Vodi listu bilansa tečnosti;
- 2.2. Sprovodi higijenu urogenitalne regije;
- 2.3. Priprema i raspreda materijal za izvodjenje kateterizacije;
- 2.4. Evidentira u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

V.14. EDUKACIJA PACIJENATA SA SEKSUALNIM SMETNJAMA

Kriterijumi:

- ◆ seksualna disfunkcija,
- ◆ potencijalne izmene u samoprihvatanju zbog prerane menopauze i amenoreje ili spermatogeneze.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti:

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Sagledava potrebe i interesovanja za znanjem;
 - 1.2. Sagledava intelektualne i verbalne sposobnost;
 - 1.3. Procenjuje fizičku i psihoemotivnu spremnost za učenjem;
 - 1.4. Procenjuje promene u samoprihvatanju, promene u menstrualnom ciklusu, nus efekte hormonoterapije;
 - 1.5. Odredjuje sadržaj i plan edukacije;
 - 1.6. Govori o reverzibilnom karakteru prestanka menstruacije, kod osoba muškog pola govori da se izmene ne javljaju u smislu impotencije i da postoji mogućnost čuvanja sperme u “banci”;
 - 1.7. Objašnjava da smanjena fizička i emotivna energija utiču na seksualni život;
 - 1.8. Pruža podršku u ostvarivanju otvorene komunikacije između partnera i sa stručnim timom;
 - 1.9. Evaluira realizovane aktivnosti i postignute ciljeve.

V.15. NEGA PACIJENATA SA DEKUBITALNOM RANOM

Kriterijum:

- ◆ promene u integritetu kože.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje intenzitet promene u integritetu kože;
- 1.2. Procenjuje potrebu za odgovarajućim antidekubitornim sredstvima;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Podučava pacijenta i njemu bliske osobe o neophodnosti čestog okretanja u postelji radi oslobadjanja pritiska na ugroženim delovima kože;
- 1.5. Savetuje pacijentu uzimanje hrane bogate proteinima, vitaminima i mineralima;
- 1.6. Vrednuje postignute efekte u sanaciji integriteta kože.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Vršiti obradu dekubitalne rane;
- 2.2. Održava higijenu kože ličnog i postelnog rublja;
- 2.3. Okreće pacijenta na svaka 2h, po potrebi i češće;
- 2.4. Masira predilekciona mesta na koži pacijenta i talkira ih;
- 2.5. Koristi kolutiće od vate, jastuke, specijalne dušeke, antidekubitore radi ublažavanja pritiska na ugroženim delovima kože;
- 2.6. Beleži u listu zdravstvene nege realizovane aktivnosti.

V.16. POSTUPAK SA PACIJENTOM SA OŠTEĆENJEM KOŽE

Kriterijumi:

- ◆ potencijalno oštećenje kože:
 - eritema,
 - urtikarija,
 - hiperpigmentacija,
 - fotosenzitivnost.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje stanje kože;
- 1.4. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.5. Upoznaje pacijenta sa mogućom pojavom navedenih komplikacija i njihovom manifestacijom;
- 1.5. Savetuje pacijenta da sve navedene pojave blagovremeno prijavi sestri ili doktoru;
- 1.6. Raspoređuje dužnosti unutar sestričkog tima;
- 1.7. Kontroliše realizaciju aktivnosti predviđenih planom zdravstvene nege;
- 1.8. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere.

2. Medicinska sestra/tehničar :

- 2.1. Sprovodi aktivnosti predviđene planom zdravstvene nege;
- 2.2. Daje dodatne informacije pacijentu;
- 2.3. Priprema materijal za odgovarajući tretman;
- 2.4. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.5. Vršiti tretman kožne promene;
- 2.6. Proverava stanje pacijenta;
- 2.7. Zbrinjava pacijente nakon završenog tretmana;
- 2.8. Rasprema upotrebljen materijal.
- 2.9. Sve aktivnosti predviđene planom evidentira u listu zdravstvene nege.

V.17. PRIMENA LEDENE KAPE KOD PACIJENATA U TOKU HEMIOTERAPIJE

Kriterijumi:

- ◆ potencijalna alopecija/ potreba za sprečavanje alopecije,
- ◆ nepoznavanje problema gubitka kose,
- ◆ mogući gubitak samopuzdanja i asocijalno ponašanje zbog neprihvatanja promena opšteg izgleda.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra-tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje stanje kosmatih delova tela;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Identifikuje pacijenta u riziku za pojavu alopecije (u zavisnosti od primenjenog citostatika);
- 1.5. Daje sve potrebne informacije u vezi sa preduzetim preventivnim merama u cilju sprečavanja alopecije;
- 1.6. Pruža pacijentu emotivnu podršku;
- 1.7. Objasnjava da je gubitak kose prolaznog karaktera a važnost primene terapije vitalnog značaja;
- 1.8. Raspoređuje dužnosti unutar sestrinskog tima;
- 1.9. Kontroliše realizaciju aktivnosti predviđenih planom zdravstvene nege;
- 1.10. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi aktivnosti predviđene planom zdravstvene nege;
- 2.2. Daje dodatne informacije pacijentu u neposrednom kontaktu;
- 2.3. Postavlja ledenu kapu 10 min. pre uključivanja hemio terapije;
- 2.4. Proverava eventualnu pojavu glavobolje, jeze, drhtavice;
- 2.5. Uklanja ledenu kapu (stavlja u ledenu komoru);
- 2.6. Zbrinjava pacijenta nakon završenog tretmana;
- 2.7. Evidentira efekat primenjene hipotermije u listu zdravstvene nege.

V.18. KONTROLA I ODRŽAVANJE CENTRALNOG VENSKOG KATETERA

Kriterijum:

- ◆ plasiran centralni venski kateter,
- ◆ očuvanje funkcije centralnog venskog katetera.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra/tehničar - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:
 - 1.1. Pravi individualni plan za izvršenje akcije;
 - 1.2. Objašnjava pacijentu značaj plasiranog katetera;
 - 1.3. Priprema materijal;
 - 1.4. Proverava prohodnost katetera;
 - 1.4. Vršiti propiranje katetera (fiziološki rastvor);
 - 1.5. Prati opšte stanje pacijenta;
 - 1.6. Evidentira u listu zdravstvene nege;
 - 1.7. Procenjuje i vrednuje kvalitet sprovedene akcije.
2. Medicinska sestra/tehničar:
 - 2.1. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
 - 2.2. Postavlja paravan;
 - 2.3. Asistira VMS;
 - 2.4. Po završenoj intervenciji zbrinjava pacijenta;
 - 2.5. Rasprema upotrebljen materijal.

V.19. PLEURALNA PUNKCIJA

Kriterijum:

- potreba za dijagnostikovanjem patološkog stanja ili lečenjem

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra, - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Rasporedjuje dužnosti unutar sestrinskog tima;
- 1.5. Asistira doktoru pri izvođenju pleuralne punkcije;
- 1.6. Kontroliše realizaciju aktivnosti predviđenih planom zdravstvene nege.
- 1.7. Sprovodi administrativni deo slanja punktata na analizu;
- 1.8. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Upoznaje se sa pacijentom;
- 2.2. Priprema materijal za pleuralnu punkciju;
- 2.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.4. Pridžava pacijenta u toku punkcije, posmatra puls, disanje i boju kože pacijenta;
- 2.5. Zbrinjava pacijenta nakon završene med. tehničke intervencije;
- 2.6. Zbrinjava dobijeni punktata:
 - a) meri količinu dobijenog sadržaja i njegov izgled,
 - b) određeni uzorak šalje u laboratoriju na biohemijski i patohistološki pregled;
- 2.7. Rasprema upotrebljen materijal i priprema za dezinfekciju i sterilizaciju,
- 2.8. Evidentira u listu zdravstvene nege šta je uradjeno i obaveštava doktora o stanju pacijenta.

V.20. STERNALNA PUNKCIJA

Kriterijum:

- ◆ potreba za dijagnostikovanjem oboljenja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Raspoređuje dužnosti unutar sestrinskog tima.
- 1.5. Kontroliše realizaciju aktivnosti predviđenih planom zdravstvene nege.
- 1.6. Obavlja administrativni deo u slanju materijala na analizu
- 1.7. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi aktivnosti predviđene planom zdravstvene nege;
- 2.2. Pripema materijal za med. tehničku radnju;
- 2.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.4. Asistira doktoru pri izvodjenju med. tehničke intervencije;
- 2.5. Sa odgovarajućim uputom nosi pločice sa razmazom u laboratoriju;
- 2.6. Rasprema upotrebljen materijal;
- 2.7. Evidentira šta je urađeno u listu zdravstvene nege;
- 2.8. Obaveštava doktora o stanju pacijenta.

V.21. ABDOMINALNA PUNKCIJA

Kriterijum:

- ◆ potreba za dijagnostikovanjem ili lečenjem bolesti

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra-tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta,
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Raspoređuje dužnosti unutar sestrinskog tima;
- 1.5. Kontroliše realizaciju aktivnosti predvidjenih planom zdravstvene nege;
- 1.6. Sprovodi administrativni deo u slanju materijala na analizu;
- 1.7. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere;

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi aktivnosti predvidjene planom zdravstvene nege;
- 2.2. Pripema materijal za med. tehničku intervenciju;
- 2.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.4. Asistira doktoru pri izvodjenju med. tehničke intervencije;
- 2.5. Zbrinjava dobijeni punktat:
 - a) meri količinu dobijene tečnosti i evidentira u listu zdravstvene nege,
 - b) određeni uzorak šalje u laboratoriju uz odgovarajući uput (biohemijski i patohistološki pregled;
- 2.6. Rasprema upotrebljen materijal;
- 2.7. Evidentira šta je uradjeno u listu zdravstvene nege;
- 2.8. Obaveštava doktora o stanju pacijenta.

V.22. PUNKCIJA LIMFNE ŽLEZDE

Kriterijum:

- ◆ potreba za dijagnostikovanjem oboljenja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Komunicira sa pacijentom;
- 1.2. Procenjuje opšte stanje pacijenta;
- 1.3. Pravi plan zdravstvene nege;
- 1.4. Rasporedjuje dužnosti unutar sestričkog tima;
- 1.5. Kontroliše realizaciju aktivnosti predvidjenih planom zdravstvene nege;
- 1.6. Sprovodi administrativni deo u slanju materijala na analizu;
- 1.7. Evaluira sprovedene aktivnosti i predlaže korektivne mere.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Sprovodi aktivnosti predvidjene planom zdravstvene nege;
- 2.2. Pripema materijal za medicinsku tehničku intervencije;
- 2.3. Postavlja pacijenta u odgovarajući položaj;
- 2.3. Asistira doktoru pri izvodjenju medicinske tehničke intervencije;
- 2.4. Sa odgovarajućim uputom nosi pločice sa razmazom u laboratoriju;
- 2.5. Rasprema upotrebljen materijal;
- 2.6. Evidentira šta je uradjeno u listu zdravstvene nege;
- 2.7. Obaveštava doktora o stanju pacijenta.

VI. OTPUST PACIJENATA

VI.1. OTPUST PACIJENATA SA STACIONARNOG ODELJENJA

Kriterijum:

- ◆ završeno/sprovedeno bolničko lečenje.

Kadrovski normativ

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Viša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Obaveštava pacijenta o terminu otpusta;
- 1.2. Daje pacijentu usmena i pismena uputstva o ponašanju u kućnim uslovima (higijensko-dijetetski režim);
- 1.3. Odlučuje o potrebi slanja obaveštenja službi zdravstvene nege (patornnažnoj službi prema želji pacijenta);
- 1.4. Ulaže bolesničke liste sa laboratorijskim nalazima u medicinsku dokumentaciju;
- 1.5. Predaje overenu otpusnu listu pacijentu;
- 1.6. Prati pacijenta do izlaza sa odeljenja.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Po potrebi obaveštava rodbinu o terminu otpusta;
- 2.2. Pomaže pacijentu da spakuje lične stvari;
- 2.3. Upućuje pacijenta u bolesničku garderobu, a po potrebi prati ga ili transportuje do garderobe;
- 2.4. Nepokretnog pacijenta transportuje do kola hitne pomoći;
- 2.5. Skida prljavo posteljno rublje;
- 2.6. Obaveštava pomoćnog radnika da mehanički opere i dezinfikuje bolesničku postelju;
- 2.7. Namešta postelju za prijem novog pacijenta.

VI.2. EDUKACIJA PACIJENATA I PORODICE PRILIKOM KONTROLNIH PREGLEDA

Kriterijumi:

- ◆ nedovoljno znanja o kontroli zdravlja.

Kadrovski normativ:

1. Viša medicinska sestra - 1
2. medicinska sestra/tehničar - 1.

Standard pojedinačnih aktivnosti

1. Vuša medicinska sestra/tehničar:

- 1.1. Procenjuje nivo usvojenog znanja nakon završenog terapijskog tretmana;
- 1.2. Motivise pacijenta za saradnju;
- 1.4. Izradjuje upitnik za pacijente u kome oni upisuju šta žele da znaju higijensko-dijetetskom režimu;
- 1.3. Na osnovu upitnika izradjuje program za edukaciju pacijenata;
- 1.4. Izradjuje plan edukacije;
- 1.6. Obezbedjuje štampane brošure, agitke i videokasete;
- 1.7. Izradjuje plakate sa zdravstveno vaspitnim porukama;
- 1.8. Ističe značaj ranog otkrivanja bolesti i značaj samokontrole i samo pregleda kroz rad male grupe.

2. Medicinska sestra/tehničar:

- 2.1. Procenjuje nivo usvojenog znanja nakon završenih terapijskih tretmana;
- 2.2. Daje savete iz oblasti higijensko dijetetskih režima.

22.06.1999.

**Direktor zdravstvene nege
Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije**

Mr sci. Ljiljana Milović

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ

бр. 2466

02-08-1999 год.
 БЕОГРАД, Пастерова 14

Z A P I S N I K

sa Kolegijuma glavnih medicinskih sestara - tehničara Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije

Dana 22.6.1999.godine na Kolegijumu glavnih medicinskih sestara - tehničara razmatran je Protokol zdravstvene nege shodno Upustvima za izradu istog.

Posle diskusije, jednoglasno je usvojen Protokol zdravstvene nege, koji je obavezujući za sve medicinske sestre - tehničare Instituta da po istom i postupaju u svom delokrugu rada.

Beograd, 02.8.1999.godine

DIREKTOR ZDRAVSTVENE NEGE
 INSTITUTA ZA ONKOLOGIJU I RADIOLOGIJU
 SRBIJE

Mr Ljiljana Milović

